

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

1 T 3/91

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Eduarda Vipplingera, soudce JUDr. Milana Suka a přísedících Josefa Kočky, Jiřiny Kučerové a Karla Nyklese při hlavním líčení konaném dne 7. prosince 1993 t a k t o :

Obžalovaní

1. V [REDACTED] B [REDACTED]

nar. [REDACTED] v [REDACTED], bytem [REDACTED],

2. R [REDACTED] B [REDACTED]

nar. [REDACTED] v [REDACTED], posledně bytem [REDACTED]
[REDACTED], na kterém byl vykonán dne 6.12.1979
trest smrti,

j s o u v i n n i

že na základě domluvy s M [REDACTED] B [REDACTED], nar. [REDACTED], která se uskutečnila na dvou schůzkách, že odcizí střelné zbraně, zajmou rukojmí v autobusu a ilegálně uprchnout do SRN, dne 23.5.1978 kolem 10.00 hod. v katastru obce Řevničov,

okr. Rakovník všichni tři společně vnikli po rozbití okna do objektu hájovny u [REDAKCE] čp. [REDAKCE] majitele B [REDAKCE] B [REDAKCE] k jehož škodě odcizili loveckou brokovnici belgické výroby ráže 16x16 výrobní číslo 49353, opakovací malorážku čsl. výroby ráže 22 Long Rifle výrobní číslo 03868, loveckou kozlici čsl. výroby model ZH - 204, ráže 12 (broková hlaveň) a ráže 7x57 R (kulová hlaveň) výrobní číslo 259144, loveckou kulovnici ráže 7x64, nejméně 750 kusů nábojů do uvedených zbraní, lovecký nůž, tři kožené lovecké brašny, kazetový magnetofon a dvě kazety s magnetofonovými pásky vše v celkové hodnotě nejméně 9.796,- Kč, téhož dne kolem 19.00 hod. ozbrojení nabitými zbraněmi a vybaveni dalšími náboji, když V [REDAKCE] B [REDAKCE] měl loveckou brokovnici, R [REDAKCE] B [REDAKCE] opakovací malorážku a M [REDAKCE] E [REDAKCE] loveckou kozlici, vnikli v prostoru parkoviště u rekreačního střediska HDBS Sokolov u Jesenické přehrady, okres Cheb do autobusu SPZ [REDAKCE] z majetku JZD Modletice, okres Praha-východ řízený J [REDAKCE] N [REDAKCE], nar. [REDAKCE] a obsazeným 39 studentkami a studenty 3. ročníku gymnázia z Říčan u Prahy, pod pohrůžkou zastřelení se zmocnili autobusu a přikázali řidiči, aby jel ke státní hranici se Spolkovou republikou Německo, přitom F [REDAKCE] E [REDAKCE] mířil nabitou zbraní na řidiče autobusu a V [REDAKCE] B [REDAKCE] s M [REDAKCE] E [REDAKCE] mířili nabitými zbraněmi na studenty a donutili je, aby si sesedli do zadní části autobusu, přičemž ani jeden z obžalovaných včetně M [REDAKCE] E [REDAKCE] neměl se střelbou z těchto zbraní naprosto žádné zkušenosti, tato situace trvala až do doby příjezdu k první hraniční závoři v prostoru OPK Pomezí, okres Cheb, když předtím obžalovaní několik studentů propustili s tím, aby sdělili orgánům policie nebo pohraniční strážce, že nebude-li jim umožněn přechod státní hranice do SRN tak zajaté studenty postřílí, u první hraniční závory pak obžalovaní opakovaně vyhrožovali postřílením studentů, stříleli zevnitř autobusu směrem ven a to i do objektů Pohraniční strážce poblíže této závory, kde byli ukryti vojáci základní služby, střelbou do elektrického vedení vyřadili z činnosti veřejné osvětlení a sami se před případnou střelbou ze strany vojáků PS kryli tak, že do přední části autobusu posadili k oknům několik studentek, při střelbě z autobusu, kdy bylo poškozeno několik oken došlo k tomu, že když obžalovaný

V [] B [] vystřelil z brokovnice směrem ven z autobusu a to pravým předním oknem, část brokové střely se odrazila zřejmě od přístrojové desky autobusu a způsobila studentce A [] K [], nar. [] zranění levé dolní končetiny s trvalou poúrazovou poruchou krevního lymfatického aparátu zadní stehenní krajiny vpravo, když navíc tato studentka utrpěla traumatický psychogenní šok obdobně jako studentka H [] Č [], nar. [], po několikahodinovém vyjednávání pak obžalovaní po půlnoci tedy již dne 24.5.1978 všechny studentky a studenty propustili v prostoru celnice Pomezí a donutili řidiče autobusu J [] N [], aby pokračoval v jízdě směrem ke státní hranici, kde byli kolem 02.30 hod. vojáky Pohraniční stráže zadrženi,

t e d y přivlastnili si cizí věc tím, že se jí zmocnili a spáchali tento čin jako členové organizované skupiny,

vníkli do domu jiného tím, že užili násilí a spáchali takový čin nejméně se dvěma osobami,

užili proti jinému pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci a spáchali uvedený čin jako členové organizované skupiny,

pohrůžkou násilí nutili jiné, aby něco konali nebo trpěli a spáchali uvedený čin se zbraní,

dopustili se jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby jiného zavlékli do ciziny v úmyslu spáchat tento trestný čin jako členové organizované skupiny, avšak k jeho dokonání nedošlo,

užili násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci státního orgánu,

úmyslně vydali lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví tím, že se dopustili nebezpečného jednání a spáchali takový čin jako členové organizované skupiny,

č í m ž s p á c h a l i

v jednočinném souběhu trestné činy krádeže podle § 247 odst.1,2 písm.a/,

porušování domovní svobody podle § 238 odst.1,2 písm.b/,

loupeže podle § 234 odst.1,2 písm.a/,

vydírání podle § 235 odst.1,2 písm.a/,

pokus trestného činu zavlečení do ciziny podle § 8 odst.1 k § 233 odst.1,2 písm.a/,

útok na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 15 odst.1/ a

trestný čin obecného ohrožení podle § 179 odst.1,2 písm.a/ všechny trestné činy dle trestního zákona č.140/61 Sb. ve znění novel č.56/65 Sb., 148/69 Sb. a 45/73 Sb.

a o d s u z u j í s e z a t o

1.obžalovaný V [REDAKCE] B [REDAKCE]:

podle § 179 odst.2 tr.zák. a § 35 odst.1 tr.zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání jedenáct a půl roku (11,5), pro jehož výkon se podle § 39a/ odst.3 tr.zák. zařazuje do druhé nápravně výchovné skupiny.

2.obžalovaný R [REDAKCE] B [REDAKCE]

podle § 179 odst.2 tr.zák. a § 35 odst.1 tr.zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání čtrnáct a půl roku (14,5).

Podle § 229 odst.1 tr.ř. se poškození JZD Rudá Hvězda Modletice se sídlem v Modleticích, okres Praha-východ, útvar Pohraniční stráže č.8842 v Chebu, I [REDAKCE] N [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] odkazují s uplatněnými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

O d ů v o d n ě n í

Nejprve je třeba konstatovat, že v této trestní věci bylo již jednou rozhodováno Krajským soudem v Plzni jakou soudem I. stupně a to dne 7. září 1978. Tehdejším rozsudkem sp. zn. 1 T 9/78 byli obžalovaní V [REDAKCE] B [REDAKCE] a R [REDAKCE] E [REDAKCE] uznáni vinnými trestnými činy obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr.zák., loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm.a), pokusem trestného činu zavlečení do ciziny podle § 8 odst. 1 k § 233 odst.1, odst. 2 písm. a) tr.zák., trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr.zák., pokusem trestného činu opuštění republiky podle § 8 odst. 1 k § 109 odst. 1 tr.zák. a konečně i trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr.zák. Za uvedené trestné činy byl obžalovanému R [REDAKCE] E [REDAKCE] podle § 179 odst. 3 tr.zák. za použití § 29 odst. 1 písm. a) tr.zák. a § 35 odst. 1 tr.zák. uložen vyjimečný trest smrti. Pokud jde o obžalovaného V [REDAKCE] B [REDAKCE] tomu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 25 roků a to podle § 179 odst. 3 tr.zák. za použití §§ 29 - odst. 3 tr.zák. a § 35 odst. 1 tr.zák. Pro výkon trestu odnětí svobody v trvání 25 roků byl tehdy obžalovaný V [REDAKCE] B [REDAKCE] zařazen podle § 39 a) odst. 2 písm. c) tr.zák. do třetí nápravně výchovné skupiny. Dále bylo tehdy rozhodnuto o náhradě škody a to tak, že podle § 229 odst. 1 tr.ř. byli poškození JZD Rudá hvězda Modletice se sídlem v Modleticích, okr. Praha - východ, dále PS útvar 8842 v Chebu a dále pak I [REDAKCE] N [REDAKCE], bytem [REDAKCE], B [REDAKCE] B [REDAKCE], bytem [REDAKCE], okr. [REDAKCE], a A [REDAKCE] K [REDAKCE], bytem [REDAKCE], okr. [REDAKCE], odkázání se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občansko-právních.

Obžalovaní byli tehdy tj. rozsudkem z roku 1978 odsouzeni za to, že měli na základě předchozí dohody s M [REDAKCE] E [REDAKCE], že s použitím střelných zbraní a zajetím rukojmí ilegálně uprchnou do NSR dne 23. května 1978 v katastru obce Řevničov, okr. Rakov-

ník, vniknout do uzamčené hájovny, kde ke škodě B [REDACTED] E [REDACTED] měli odcizit nejméně jednu kulovnici, jednu malorážku, jednu kozlici a jednu brokovnici, s více než 750 náboji do těchto zbraní a dále jeden kazetový magnetofon se dvěma kazetovými pásky a lovecký nůž a téhož dne a následujícího dne 24.5.1978 na trase Jesenická přehrada - OPK Pomezí, okr. Cheb, pod pohrůžkou zastřelení se měli zmocnit autobusu SPZ [REDACTED], obsazeného 39 studentkami a studenty a pod vyhrůžkou usmrcení měli přinutit řidiče autobusu J [REDACTED] N [REDACTED] k jízdě ke státní hranici, kde orgánům pohraniční stráže měli oznámit, že zajaté studenty postřílí, nebude-li jim uvolněna cesta do NSR; v prostoru OPK Pomezí spolu s M [REDACTED] E [REDACTED] pak střelbou měli ohrožovat více příslušníků pohraniční stráže a další osoby a proti eventuelní střelbě orgánů pohraniční stráže kryli se rozmístěním studentek kolem oken autobusu; po projetí hraničními závorami a po vyhrůžce M [REDACTED] E [REDACTED], že zastřelí řidiče J [REDACTED] N [REDACTED], nebude-li uvolněna zbývající část cesty ke státní hranici, na pokyn M [REDACTED] E [REDACTED] J [REDACTED] N [REDACTED] pomocí střelných zbraní střežili a nutili jej tak dále pokračovat v cestě do NSR, přičemž po spatření orgánů PS M [REDACTED] E [REDACTED] řidiče J [REDACTED] N [REDACTED] měl výstřelem z pušky usmrtit; záměr překonat státní hranice do NSR se však obžalovaným v důsledku následujícího zákroku orgánů pohraniční stráže nezdařil, jejich jednání však mělo mít za následek též hmotnou škodu na autobuse a zařízení útvaru pohraniční stráže. Proti rozsudku podali tehdy odvolání oba obžalovaní a Nejvyšší soud České republiky usnesením z 28. listopadu 1978 pod sp. zn. 3 To 27/78 odvolání obou obžalovaných zamítl podle § 256 tr.ř. Trest smrti byl na odsouzeném R [REDACTED] E [REDACTED] vykonán poté 6. prosince 1979.

Proti citovanému usnesení Nejvyššího soudu České republiky z 28. listopadu 1978 podala ministryně spravedlnosti České republiky stížnost pro porušení zákona a to ve prospěch obžalovaných V [REDACTED] E [REDACTED] a R [REDACTED] E [REDACTED]. O stížnosti pak rozhodoval Nejvyšší soud České a Slovenské federativní republiky a to rozsudkem z 21. listopadu 1990. Za použití §§ 268 odst. 2, 269 odst. 2 a 270 odst. 1 tr.ř. Nejvyšší soud ČSFR rozhodl tak, že vyslovil, že usnesením Nejvyššího soudu České republiky z 28. listopadu

1978 sp. zn. 3 To 27/78 a v řízení, které mu předcházelo byl porušen zákon v ustanoveních § 256 tr.ř., § 2 odst. 5 tr.ř. a §§ 179 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr.zák. a § 29 odst. 1 písm. a) tr.zák. a to v neprospěch obžalovaného V [REDACTED] E [REDACTED]. Dále rozhodl tak, že citované usnesení Nejvyššího soudu České republiky podle § 261 tr.ř. se zřetelem na ustanovení § 269 odst. 2 tr.ř. poslední věta, zrušil a to i ohledně obžalovaného R [REDACTED] E [REDACTED]. Současně zrušil i rozsudek Krajského soudu v Plzni ze 7. září 1978, sp. zn. 1 T 9/78 a zrušil i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující pokud vzhledem na změnu, ke které došlo zrušením, ztratila tato rozhodnutí podklad. Konečně pak rozhodl tak, že Krajskému soudu v Plzni přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Krajský soud v Plzni se uvedeným případem tedy znovu zabýval od samého počátku a v několika hlavních líčeních, která začala v březnu 1992 a byla ukončena v prosinci 1993, vyslechl více než sto svědků a znalců a zjistil následující skutkový děj:

Obžalovaní V [REDACTED] B [REDACTED] byl bratrancem R [REDACTED] E [REDACTED]. Oba tehdy, tj. v roce 1978, udržovali přátelské styky se svým dalším příbuzným M [REDACTED] B [REDACTED], nar. [REDACTED]. Ten byl již v minulosti ve výkonu trestu odnětí svobody, naposledy pak ve výkonu trestu v trvání jednoho roku, když tento trest odpykával za majetkovou trestnou činnost. 31. ledna 1978 byl M [REDACTED] B [REDACTED] z výkonu uvedeného trestu odnětí svobody propuštěn. Krátce poté začal plánovat ilegální útěk do Německé spolkové republiky, neboť v měsíci květnu 1978 měl nastoupit další trest odnětí svobody a to v trvání jeden a půl roku, který mu byl opět uložen pro majetkovou trestnou činnost. Pro svůj plán postupně získal M [REDACTED] B [REDACTED] R [REDACTED] B [REDACTED] a také obžalovaného V [REDACTED] E [REDACTED]. Mezi 15. a 22. květnem 1978 se všichni tři nejméně dvakrát sešli a dohodli se na tom, že útěk do NSR provedou tak, že si nejprve opatří střelné zbraně, s nimi pak odjedou do pohraniční oblasti a tam se za pomoci střelných zbraní zmocní autobusu s cestujícími, přičemž cestující a řidič jim měli sloužit jako rukojmí a pod pohrůžkou zastřelení rukojmí si pak vynutí volný průjezd do Německé spolko-

vé republiky. Naposledy se všichni tři sešli ve večerních hodinách 22. května 1978 a to u V. B., kde se dohodli, že svůj plán začnou realizovat následujícího dne, tj. 23. května 1978. V ranních hodinách tohoto dne se sešel nejprve R. B. spolu s M. B. a s automobilem tovární značky Trabant, který byl majetkem R. B., odjeli oba dva do Slaného, kde tehdy pracoval obžalovaný V. B. Toho pod záminkou, že mu onemocněla matka odvolali z práce a ze Slaného pak všichni tři, tedy obžalovaný V. B., R. B. a M. B. odjeli směrem ke Zbrašínu, kde chtěli vyloupit hájenku, kterou již před tím vytypoval V. B., který to místo znal. Když přijeli na místo k uvedené hájence, zjistili, že se tam jednak nalézá majitel a jednak, že v blízkosti je hustá chatová zástavba a proto z obavy, že budou vyrušeni a že se jim jejich plán nezdaří, rozhodli se, že si opatří zbraně u jiné hájenky a to v katastru obce Řevničov. Toto druhé místo navrhl M. B.

Kolem desáté hodiny dopoledne dne 23.5.1978 v katastru obce Řevničov, okr. Rakovník, všichni tři společně vnikli po rozbítí okna do objektu hájovny u č. majitele B. B. a zde k jeho škodě odcizili loveckou brokovnici belgické výroby ráže 16x16, výrobní číslo 49353, opakovací malorážku československé výroby ráže 22, long rifle, výrobní číslo 03868, loveckou kozlici československé výroby model ZH-204, ráže 12 (broková hlaveň) a ráže 7x57 R (kulová hlaveň), výrobní číslo 259144, loveckou kulovnici ráže 7x64, nejméně 750 kusů nábojů do uvedených zbraní, lovecký nůž, tři kožené lovecké brašny, kazetový magnetofon a dvě kazety s magnetofonovými pásky, vše v celkové hodnotě nejméně 9.796,-Kč. Odcizené věci naložili do automobilu značky Trabant a odjeli směrem ke Karlovým Varům, zde pak v odpoledních hodinách přibližně kolem 14.00 hodin zaparkovali automobil v lese a vyzkoušeli si mechanismy odcizených zbraní a každý si také vybral zbraň, kterou pak hodlali použít při plánované akci. V uvedeném lese se zdrželi přibližně do 16.00 hodin a poté odjeli směrem na Cheb, kde se chtěli ve večerních hodinách zmocnit nějakého autobusu s cestujícími, tak jak se na tom původně domluvili. Během cesty k Chebu ještě jednou zastavili v lese

a poté přibližně kolem 18.00 hodin přijeli do Chebu, kde u benzinového čerpadla uviděli autobus s cestujícími a proto se rozhodli, že se toho autobusu zmocní. Nakonec však vzhledem k tomu, že krátce na to projížděla kolem čerpadla hlídka policie, tedy tehdy hlídka VB, obžalovaní a M. B. od tohoto záměru upustili a odjeli z Chebu směrem na Jesenickou přehradu.

Kolem 19.00 hodin stále dne 23. května 1978 pak obžalovaní spatřili v prostoru parkoviště u rekreačního střediska HDBS Sokolov u Jesenické přehrady, okr. Cheb, autobus SPZ [REDAKCE] z majetku JZD Modlice, okr. Praha-východ, který byl obsazen 39 studentkami a studenty třetího ročníku gymnazia z Říčan u Prahy. Rozhodli se, že ke svému plánu použijí právě tento autobus a proto poblíž parkoviště v lesíku se ozbrojili a to tak, že obžalovaný V. B. si vzal loveckou brokovnici, R. B. opakovací malorážku a M. B. loveckou kozlici, všichni tři si pak vzali ke svým zbraním větší počet nábojů. Uvedené zbraně si nabíli a vydali se směrem k autobusu, kde v té době nebyli profesori z gymnazia, neboť ti vyjednávali v rekreačním středisku ubytování pro studenty. Obžalovaní spolu s M. B. se pod pohrůžkou zastřelení zmocnili autobusu a řidiči J. N., nar. [REDAKCE], přikázali, aby jel ke státní hranici se spolkovou republikou Německo. Vzhledem k tomu, že někteří studenti, respektive studentky, se domnívaly, že jde o nějakou legraci, obžalovaný R. B., aby zdůraznil, že nejde o žádné plané vyhrůžky pro výstrahu vystřelil ve dveřích autobusu z malorážky směrem do vzduchu. V autobusu se pak rozmístili tak, že R. B. si sedl na pravé přední sedadlo, tzv. služební sedadlo, a malorážkou mířil na řidiče autobusu, V. B. seděl na druhém sedadle vpravo a brokovnicí mířil na studentky a studenty a M. B. rovněž mířil na studenty kulobrokovou kozlicí. Současně obžalovaní s M. B. donutili studentky a studenty, aby si sesedli do zadní části autobusu. Dále je třeba uvést, že obžalovaní mířili na řidiče i na studentky a studenty z uvedeného gymnazia po celou dobu cesty, to jest z parkoviště od Jesenické přehrady až ke státní hranici, tedy k hraničnímu přechodu Pomezí, okr. Cheb. Současně je třeba konstatovat, že ani jeden z obžalovaných

včetně M [] B [] neměl se střelbou z těchto zbraní naprosto žádné zkušenosti. V průběhu cestu ke státní hranici obžalovaní nařídili studentům I [] K [] a Z [] P [], aby z autobusu vystoupili a aby tlumočili orgánům policie případně orgánům pohraniční stráže ultimátum, že pokud nebude umožněn průjezd autobusu s rukojmími do Německé spolkové republiky, tak že rukojmí postřelí.

Někdy kolem dvacáté hodiny večer přijel autobus k první hraniční závoři v prostoru OPK Pomezí, okr. Cheb. Obžalovaní přikázali řidiči zastavit autobus asi šedesát metrů před touto první hraniční závorou, která byla zavřená. Proto vyslali z autobusu ven dalšího ze studentů a to M [] Č [] s příkazem, aby příslušníkům pohraniční stráže u první závory sdělil jejich požadavek na přechod státní hranice a také aby zdůraznil, že pokud nebude závora otevřena, že postřelí rukojmí. Když student M [] Č [] z autobusu vystoupil M [] B [] přes okno ve dveřích autobusu na zdůraznění vážnosti požadavku vystřelil z kozlice, kterou měl v držení. Když ze strany vojáků pohraniční stráže nebyla žádná reakce, poslali obžalovaní k hlídce pohraniční stráže postupně další studenty a to konkrétně Z [] Š [] a J [] Š [] a to opět s příkazem, aby opakovali požadavky obžalovaných a jejich pohrůžku, tak jak bylo již shora uvedeno.

U první hraniční závory zůstal autobus s obžalovanými i s rukojmími stát asi čtyři hodiny a v této době docházelo mezi obžalovanými a orgány pohraniční stráže ke složitému vyjednávání. Při tomto vyjednávání obžalovaní mnohokrát vyhrožovali postřelením studentů v průběhu těchto hodin stříleli obžalovaní včetně M [] B [] zevnitř autobusu směrem ven a to i do objektů pohraniční stráže poblíže právě první hraniční závory, kde byli ukryti vojáci základní služby, především pak četař B [] a voják M []. Střelbou do elektrického vedení vyřadili pak obžalovaní z činnosti veřejné osvětlení a sami se před případnou střelbou ze strany vojáků pohraniční stráže kryli tak, že do přední části autobusu posadili k oknům několik studentek. Ze strany vojáků pohraniční stráže došlo jednak k vystřelení signální světlice a dále

pak došlo ke střelbě proti autobusu, která však směřovala do oblasti motoru a při které došlo k prostřelení chladiče autobusu. Také bylo zjištěno, že pokud některé studentky potřebovaly v průběhu večerních nebo nočních hodin na malou stranu, obžalovaní jim to umožnili, studentky však musely zůstat těsně u autobusu a při tom na ně obžalovaní stále mířili. Při střelbě obžalovaných směrem ven z autobusu bylo poškozeno několik oken. V průběhu vyjednávání s orgány pohraniční stráže pak obžalovaní stále opakovali svůj požadavek na přechod státní hranice směrem do Německé spolkové republiky a opakovaně vyhrožovali, že v případě, že jim nebude vyhověno začnou realizovat své vyhrůžky, tj. začnou postupně střílet cestující v autobuse, tedy studentky a studenty třetího ročníku zmíněného gymnazia. V průběhu střelby obžalovaných směrem ven z autobusu došlo také k situaci, že obžalovaný V. E. vystřelil z brokovnice směrem ven z autobusu a to směrem dopředu pravým předním oknem, část brokové střely se odrazila zřejmě od přístrojové desky autobusu a způsobila studentce A. K., nar. zranění levé dolní končetiny s trvalou poúrazovou poruchou krevního lymfatického aparátu zadní stehenní krajiny vpravo, když navíc tato studentka utrpěla traumatický psychogenní šok. Jelikož zranění A. K. značně krvácelo a bylo samozřejmě i bolestivé, tak obžalovaní tuto studentku propustili ještě spolu s další studentkou a to J. S. Později pak po těchto studentkách obžalovaní ještě z autobusu propustili studentky H. Č. a H. E., které měly opět příslušníkům pohraniční stráže vyříditi již mnohokrát opakované vyhrůžky, tedy že únosci postřílí rukojmí, pokud nedojde k otevření hraniční závory. Na opakované výzvy jednotlivých příslušníků pohraniční stráže, aby byli studenti a studentky propuštěni buď obžalovaní nereagovali nebo reagovali střelbou směrem ven z autobusu. Obžalovaní také přinutili studentky, aby hlasitě sborově provolávaly požadavek na otevření hraniční závory. Kromě zranění studentky K. utrpěly pak šok i další studentky jak to vyplývá z jejich výpovědí a konkrétně pak jde o studentku H. Č., nyní P., nar. , když ze zprávy na č.l. 317 spisu (jde o první svazek spisu I T 3/91) vyplývá, že uvedená studentka byla léčena na psychiatrickém oddělení II. polikliniky

Obvodního ústavu národního zdraví v Praze 2 s tím, že psychická alterace byla ovlivněna stresovou událostí v roce 1978 a následky dosud přetrvávají.

V průběhu večera se pak na místo, tedy na OPK Pomezí, dostal generál ing. Š█████, který byl v té době velitelem vojsk pohraniční stráže a který se pak ujal vyjednávání s únosci, tedy s obžalovanými. Podle jeho výpovědi i podle výpovědi svědka JUDr. O█████, který byl tehdy ve funkci ministra vnitra, celou akci pak rozhodoval v Praze náměstek ministra vnitra generál K█████. Tento svědek však již zemřel v osmdesátých letech. Generálu Š█████ se nakonec podařilo někdy po půlnoci vyjednat s obžalovanými, že budou puštěni s autobusem do prostoru celnice, kde dojde k propuštění všech studentů. Autobus byl tedy propuštěn do prostoru celnice, kde zůstal stát před druhou hraniční závorou, zde pak obžalovaní skutečně propustili všechny zbývající studenty a studentky, avšak řidiče odmítli propustit odmítli s tím, že toho si ponechají i nadále jako rukojmí v autobuse. K propuštění studentů z autobusu došlo až někdy kolem druhé hodiny v noci, tedy již dne 24.5.1978. Studenti odešli ihned do prostoru celnice, kde jim bylo některým z příslušníků pohraniční stráže nebo některým pracovníkem celnice řečeno, aby si lehli na zem. M█████ B█████ i obžalovaní V█████ B█████ a R█████ B█████ přikázali řidiči, aby jel dál. Ten jejich příkazy poslechl a jel směrem ke druhé hraniční závoře, která však v té době ještě nebyla dostatečně otevřena, takže pravou stranou autobus zčásti narazil do závory. M█████ B█████ se zřejmě v té době domníval, že příslušníci pohraniční stráže neplní domluvu a proto v zadní části autobusu rozbil okno a vyhrožoval příslušníkům pohraniční stráže, kteří obsluhovali mechanismus závory, že pokud nebude závora otevřena, že zastřelí řidiče. Poté došlo k úplnému otevření druhé hraniční závory v prostoru celnice a autobus pokračoval v jízdě směrem ke státní hranici. Na silnici vedoucí ke státní hranici však již před tím vojáci pohraniční stráže položili nástrahový pás s bodci, takže poté co autobus tento pás přejel došlo k propíchnutí všech pneumatik. Asi osmdesát metrů od tohoto pásu pak zatarasil autobusu cestu obrněný transportér s posádkou příslušníků pohraniční stráže.

že a v okolí transportéru byl pak rozmístěn přesně nezjištěný počet vojáků pohraniční stráže s tím, že všichni vojáci byli samozřejmě ozbrojeni a to většinou samopalem a příslušnými náboji. Dále bylo zjištěno, že autobus nakonec narazil do obrněného transportéru, který stál šikmo napříč silnice vedoucí ke státní hranici a obžalovaní byli na místě zadrženi a to kolem 02.30 hodin, tedy dne 24.5.1978. Oba obžalovaní i M. E. byli při zadržení zraněni střelbou vojáků pohraniční stráže, přičemž M. E. těmto zraněním na místě podlehl a zůstal ležet v zadní části autobusu. Krátce na to byli oba obžalovaní převezeni do Nemocnice v Chebu, kde byli ošetřeni. Pokud jde o řidiče autobusu J. N. ten byl z autobusu vynesena ihned po zadržení obžalovaných a na první pohled bylo zřejmé, že utrpěl několik těžkých poranění a to především střelná poranění v oblasti hrudníků. V době kdy byl řidič pan N. vynesena z autobusu jevil ještě známky života a proto bylo přistoupeno k jeho převozu do Nemocnice v Chebu, avšak při příjetí v nemocnici již lékaři konstatovali smrt.

Důkazy, které byly provedeny při hlavním líčení se nepodařilo zjistit s naprostou jistotou a tedy mimo jakoukoliv pochybnost jak se chovali obžalovaní včetně M. E. v autobuse po propuštění studentek a studentů, nepodařilo se s jistotou zjistit, zda vůbec obžalovaní a M. E. v této fázi únosu autobusu ještě stříleli či nikoliv, nepodařilo se ani zjistit v jaké fázi a z jakého důvodu začali střílet vojáci pohraniční stráže proti autobusu a nepodařilo se ani s jistotou bezpečně prokázat kdo zavinil svým konkrétním jednáním smrt řidiče autobusu. Těmto otázkám především pak ve vztahu k usmrcení řidiče autobusu J. N. bude věnována závěrečná část odůvodnění tohoto rozsudku.

Shora popsany bezpečně zjištěný skutkový děj byl zjištěn především z výpovědí studentek a studentů z gymnazia v Říčanech, když krajský soud vyslechl při hlavním líčení naprostou většinu těchto studentek a studentů a je třeba uvést, že v jejich výpovědích nebyli žádné podstatné rozpory a někteří z řad studentů vyprávěli velmi podrobně i po značně dlouhé době, která uplynula od této události. Z výpovědí těchto studentů také vyplynulo, že

při původních výpovědích nebyli donucováni k tomu, aby vypovídali v určitém směru a nebylo tedy důvodu nevycházet při zjišťování skutkového stavu právě z výpovědí těchto studentů, v podrobnostech pak z jejich původních výpovědí. Pokud tito svědci vypovídali při tomto hlavním líčení odchýlně od svých původních výpovědí, vždy jim byly předestřeny jejich původní výpovědi a v naprosté většině případů tito svědci odkázali na tyto původní výpovědi jako na výpovědi podrobné a přesnější vzhledem právě k délce doby, která uplynula od uvedené události. Kromě výpovědí studentek a studentů jako svědků je skutkový děj prokazován samozřejmě také výpovědí svědka B. B., majitele předmětné hájovny, který se vyjadřoval k tomu jak zjistil vloupání a jaké všechny věci se mu ztratily. Hodnota odcizených věcí, tedy především zbraní, střeliva, ale i dalších věcí uvedených ve výroku rozsudku i v předchozí části odůvodnění, byla zjištěna znaleckým posudkem a dále odborným vyjádřením a k ocenění těchto věcí nebyly ze strany obhajoby žádné námitky. Pokud jde o zranění studentky K. byla tato skutečnost zjištěna jednak z její výpovědi samotné, dále pak z lékařských zpráv, které si soud vyžádal a které byly přečteny jako listinné důkazy a dále pak i z připojeného spisu občansko-právního soudu, kde byl veden civilní spor. Kromě jiného byla v listinných důkazech založena lékařská zpráva, ze které vyplývá, že ve zraněné noze poškozené K. byly zjištěny broky. Dále je třeba obecně konstatovat, že pokud jde o způsob jednání obžalovaných u první hraniční závory i pokud jde o průběh vyjednávání, je skutkový děj prokazován i výpověďmi svědků z řad vojáků pohraniční stráže, například svědků mjr. P., četaře B., generála Š., dále pak svědků, kteří tehdy tvořili velitelství chebské brigády pohraniční stráže a je třeba uvést, že pokud jde o tuto fázi jednání, tedy jednání obžalovaných v době kdy autobus stál u první hraniční závory, jsou výpovědi těchto svědků v souladu s výpověďmi již uvedených studentů a studentek, kteří byli uvnitř v autobusu. Skutkový děj je prokazován samozřejmě i protokoly o ohledání místa činu a bohatou fotodokumentací z místa první hraniční závory, ze které kromě jiného vyplývá, že obžalovaní z autobusu stříleli směrem k první hraniční závoři a na betonové kvádry, které jsou u této závory, ne-

boť zde byly zjištěny stopy po střelách. Pokud jde o průjezd autobusu druhou hraniční závorou v prostoru celnice i zde byly zjištěny zcela objektivní důkazy, neboť z protokolu o ohledání místa činu i z protokolu o ohledání autobusu vyplývá, že závora byla skutečně částečně poškozena a to je patrné i na boku autobusu. V souladu s výpověďmi některých svědků z řad vojáků pohraniční stráže i v souladu s výpověďmi většiny studentů je i zjištění, že obžalovaní stříleli z autobusu směrem ven, že poškodili elektrické vedení, čímž bylo vyřazeno z funkce umělé osvětlení a mimo jakoukoliv pochybnost bylo zjištěno z uvedených výpovědí i to, že u první hraniční závory došlo rovněž ke střelbě ze strany vojáků pohraniční stráže, při které došlo k prostřelení chladiče autobusu. Nepochybně bylo prokázáno a to výpovědí generála Š[redacted], která je v této části shodná s poslední výpovědí obžalovaného V[redacted] E[redacted], že generál Š[redacted] se nakonec s obžalovanými a M[redacted] E[redacted] dohodl, že propustí v prostoru celnice všechny zbývající studentky a studenty a poté budou moci odjet do Německé spolkové republiky. Tolik tedy obecně k důkazům, při kterých vycházel krajský soud při shora uvedených skutkových zjištěních. Konkrétněji bude pak poukázáno na jednotlivé důkazy při reakci na obhajobu obžalovaných tak jak ji uplatňovali v průběhu celého trestního stíhání.

Pokud jde o obžalovaného V[redacted] E[redacted] ten byl k věci jednak opakovaně vyslýchán v průběhu přípravného řízení v roce 1978, dále pak při hlavním líčení v roce 1978 a konečně i při tomto hlavním líčení v roce 1992 a v roce 1993. Z výpovědí obžalovaného V[redacted] E[redacted] z přípravného řízení s tím, že poprvé byl vyslýchán tento obžalovaný 25.5.1978, vyplývá, že obžalovaný trestnou činnost tak jak byla popsána v předchozí části odůvodnění tohoto rozsudku doznává. Kromě jiného obžalovaný uváděl, že v autě měli také atrapu pistole a to z toho důvodu, aby mohli případně majitele hájenky postrašit, aby jim vydali zbraně, které chtěli získat. Obžalovaný popisuje jak se vloupali do předmětné hájenky a jaké zbraně, případně náboje, zde získali a jak zde získali i další věci. Také ve shodě se skutkovými zjištěními popisuje obžalovaný ve výpovědích z přípravného řízení i podstatné

části chování obžalovaných a M. B. v autobuse i u první hraniční závory. Pokud jde o zranění dívky - poškozené studentky A. K. uváděl obžalovaný V. B. v své výpovědi, že u první hraniční závory proti nim vystřelili také příslušníci pohraniční stráže, prostřelili chladič a že krátce potom byla zraněna jedna dívka, která seděla na pravé přední sedačce vedle řidiče. Nic bližšího ke zranění studentky K. v této výpovědi obžalovaný neuvedl. V další výpovědi z 27. května 1978 pak kromě jiného uvedl, že byli všichni tři vzájemně dohodnuti, že si opatří zbraně a že v případě pokud jim nebude vyhověno, postřílí cestující autobusu a donutí vojáky na hranicích, aby je do západního Německa pustili. Při další výpovědi z 31.5.1978 obžalovaný kromě jiného potvrdil, že u první hraniční závory rozmístil několik studentek do přední části autobusu k oknům a za nimi se kryli. Obžalovaný se v této výpovědi také vyjadřoval k tomu jaké zkušenosti má s obsluhou střelných zbraní a uvedl, že asi před sedmi lety střílel na pouti ze vzduchovky, nic však netrefil a od té doby až do vyloupení hájenky žádnou zbraň v ruce neměl. Jinak pokud jde o střelbu na místě u první hraniční závory uváděl ve výpovědích v přípravném řízení, že sice několikrát vystřelil, ovšem pouze do vzduchu a nikdy na nikoho nemířil. V uvedené výpovědi z 31.května 1978 na č.l. 280 spisu, kdy konkrétně uváděl, že před první hraniční závorou vystřelil celkem čtyři náboje, vypověděl také, že poté co poprvé v autobusu vystřelil se zajiskřilo na vnitřní části karoserie autobusu a děvče, které sedělo na tzv. služebním sedadle vykřiklo něco v tom smyslu, že je zasažená a že jí teče krev. Uvedl, že v době výstřelu měl na ústí hlavně vevnitř autobusu, takže seděl při výstřelu na bobku těsně za služebním sedadlem, na kterém sedělo uvedené děvče. Připustil, že v důsledku zpětného nárazu po prvním výstřelu mu pažba zbraně poskakovala po břiše. Ve výpovědi z 18.6.1978 pak obžalovaný V. B. kromě jiného uvedl, že R. s M. namířili své zbraně na řidiče autobusu a nařídili mu, aby jel na hranice a on sám, že svou zbraň měl namířenou na děti v autobuse a to proto, že buď M. nebo R. mu řekli, aby děti hlídal. Tato část výpovědi se tedy týkala cesty autobusem od Jesenické přehrady směrem k Chebu. Obecně je třeba ještě konstatovat k výpovědím obža-

lovaného V [] B [] v přípravném řízení, že u všech výpovědí byl přítomen jeho obhájce JUDr. Otto Mrňavý.

Také při původním hlavním líčení u Krajského soudu v Plzni v roce 1978 se obžalovaný V [] B [] se v podstatě doznal k trestné činnosti, tedy ke skutkovým zjištěným, tak jak jsou uvedena v odůvodnění tohoto rozsudku, dodal, že pokud jde o zkoušení odcizených zbraní před únosem autobusu, tak že tyto zbraně si zkoušeli v lese zda fungují, avšak nestříleli z nich. Také při hlavním líčení tehdy obžalovaný V [] B [] připustil, že v době kdy střílel z předního okna došlo ke zranění jedné ze studentek, uvedl ovšem, že v té době stříleli i příslušníci pohraniční stráže a že řidič sám uváděl, že byl prostřelen chladič.

Na rozdíl od původních výpovědí v přípravném řízení při hlavním líčení obžalovaný V [] B [] uvedl, že po cestě autobusem od Jesenické přehrady směrem na státní hranici na nikoho tedy ani na řidiče ani na studenty nemířil a pokud jde o ostatní dva tedy R [] B [] a M [] B [] nepamatuje si zda na někoho v autobuse konkrétně mířili. Současně ovšem při tomto hlavním líčení uvedl, že si pamatuje, že M [] B [] jím dával příkaz, aby mířili a to konkrétně jemu, aby mířil na studenty a R [], aby mířil na řidiče. Obžalovaný V [] B [] však uvedl, že sám mířil do země. Po přečtení původních výpovědí z přípravného řízení za použití § 207 odst. 2 tr.ř. pak obžalovaný V [] B [] při tehdejší hlavním líčení uvedl, že zbraně si nabíjeli proto, že stříleli do vzduchu, že po lidech by nestříleli a že v době kdy střílel u první hraniční závory a rozbil přední sklo autobusu střílel v poloze že klečel na kolena a mířil z autobusu ven, když pušku držel v ruce a při zpětném nárazu jej vždy uhodila do žaludku. Znovu potvrdil, že nikdy před tím z pušky nestřílel a že ani neví co znamenají pojmy muška a hledí. Jinak se obžalovaný V [] B [] po přečtení původních výpovědí k otázce zranění studentky K [] a k otázce zda po cestě k první hraniční závoři na někoho mířili či nikoliv, nevyjadřoval.

Pokud jde o nové hlavní líčení, které bylo konáno v průběhu

roku 1992, 1993, uváděl obžalovaný V. [REDAKCE] E. [REDAKCE] na svoji obhajobu, že pokud jde o zranění studentky K. [REDAKCE], došlo k tomu tak, že ze strany vojáků pohraniční stráže došlo k prostřelení chladiče autobusu a pak tato střela nějak proletěla palubní deskou a zasáhla uvedenou dívku do nohy. Obžalovaný také uvedl, že to říkal takto již vyšetřovateli, ten však chtěl, aby to řekl tak jak chtěl on a vyhrožoval mu trestem smrti. Dále uvedl, že za celou dobu vystřelil pouze dvakrát, nejprve když rozbil přední okno u autobusu a pak tímto otvorem vystřelil ránu směrem nahoru do vzduchu s tím, že ty rány nesměřovaly na žádnou osobu ani do žádného objektu a že obě rány vystřelil v době, kdy stáli před první hraniční závorou a to na počátku čekání u této závoře, tedy v době kdy tam mohli stát asi tak dvě minuty. Dále pak uvedl, že dohoda mezi nimi byla taková, že budou střílet jenom pro zastrašení, že tedy nebudou střílet na žádné lidi a pokud jde o jeho zkušenost se střelnými zbraněmi nově uvedl, že když mu bylo asi dvanáct nebo třináct let, chodil na hony s jedním pánem a pomáhal mu čistit jeho loveckou pušku. Pokud jde o R. [REDAKCE] uvedl, že jeho tchán byl myslivec, že R. [REDAKCE] E. [REDAKCE] asi přišel do styku nějakou loveckou puškou i když z ní nestřílel. Uvedl, že ví, že R. [REDAKCE] střílel pouze ze vzduchovky. Také pokud jde o M. [REDAKCE] E. [REDAKCE] uvedl při tomto hlavním líčení, že rovněž M. [REDAKCE] střílel pouze v minulosti ze vzduchovky. Shodně uvedl, že když zbraně zkoušeli, zkoušeli je pouze nabíjet, střílet z nich před tím nezkoušeli. Při tomto hlavním líčení také obžalovaný popřel, že by on případně R. [REDAKCE] E. [REDAKCE] mířili na řidiče autobusu, případně na studenty. Když byli obžalovanému přečteny všechny jeho předchozí výpovědi a to pro uvedené rozpory i pro další rozpory, které se ovšem týkají druhé fáze jednání obžalovaných, kde skutkový děj byl bezpečně zjištěn, obžalovaný na to reagoval obecně tak, že vyšetřovatel protokoloval tehdy v přípravném řízení něco jiného než on vypovídal a setrval na své výpovědi z hlavního líčení. Znovu opakoval, že v době kdy došlo ke zranění dívky, tedy studentky K. [REDAKCE], on nestřílel a stříleli tedy pouze vojáci.

Pokud jde o obhajobu obžalovaného je zřejmé, že postupně tuto obhajobu obžalovaný rozšiřoval a popíral pokud jde o skutková

zjištění, především při hlavním líčení v roce 1978, ale výrazně pak až při novém hlavním líčení v roce 1992 to, že by v autobuse na někoho on sám konkrétně mířil a dále to, že by způsobil zranění studentky K[REDACTED]. Tato obhajoba obžalovaného jednak je sama o sobě rozporná a předchozí výpovědi z přípravného řízení, kde obžalovaný uváděl něco poněkud jiného nedovedl dost dobře vysvětlit především s ohledem na okolnost, že u všech výpovědí z přípravného řízení byl obhájce obžalovaného a ten poté co byl vyslechnut při tomto hlavním líčení jako svědek uvedl, že pokud on byl u výsledku přítomen, vyšetřovatel protokoloval to co obžalovaný V[REDACTED] B[REDACTED] vypovídal. Jinak je ovšem obhajoba obžalovaného V[REDACTED] B[REDACTED] ohledně zranění studentky K[REDACTED] a ohledně skutečnosti, že i on stejně jako R[REDACTED] B[REDACTED] mířili na studenty případně na řidiče při cestě od Jesenické přehrady k první hraniční závoři vyvrácena i celou řadou konkrétních důkazů.

Nejprve je třeba poukázat na výpovědi dříve spoluobžalovaného R[REDACTED] B[REDACTED] a to jak v přípravném řízení, tak v tehdejší hlavním líčení z roku 1978. R[REDACTED] B[REDACTED] se vyjadřoval několikrát jak k otázce míření na studenty respektive studentky v průběhu jízdy autobusem od Jesenické přehrady k první hraniční závoři, tak k otázce zranění studentky K[REDACTED]. Pokud jde o otázku, zda obžalovaný včetně M[REDACTED] B[REDACTED] mířili v uvedené době v autobuse s nabitými zbraněmi na studentky a studenty, R[REDACTED] B[REDACTED] se k tomu vyjadřoval od počátku shodně a jednoznačně, když uváděl, že on sám mířil na řidiče autobusu a M[REDACTED] B[REDACTED] a V[REDACTED] E[REDACTED] mířili na děti. To lze dokladovat výpověďmi obžalovaného R[REDACTED] B[REDACTED] na č.l. 194, 209 a 245, což jsou výpovědi R[REDACTED] B[REDACTED] z přípravného řízení a dále výpovědi tohoto tehdy obžalovaného z původního hlavního líčení na č.l. 838. Pokud jde o otázku zranění studentky K[REDACTED], tak R[REDACTED] B[REDACTED] uvedl nejprve na č.l. 189, tedy v přípravném řízení, že v určité době došlo ze strany vojáků pohraniční stráže k prostřelení chladiče autobusu a že při tom pravděpodobně došlo ke zranění uvedené dívky, tedy studentky K[REDACTED]. Ve všech dalších výpovědích v přípravném řízení, ale i v tehdejší hlavním líčení, však obžalovaný R[REDACTED] B[REDACTED] uvedl, že příčinou zranění studentky K[REDACTED] byl výstřel obžalovaného

V [] B []. Zde je možno odkázat na výpovědi obžalovaného R [] B [] na č.l. 196, 217, 232 a 247, což jsou výpovědi z přípravného řízení a dále i na výpověď z původního hlavního líčení na č.l. 839.

Obhajoba obžalovaného V [] B [] je však vyvrácena i celou řadou dalších důkazů. Pokud jde o otázku míření na studenty v autobuse cestou k první hraniční závoři, tak o této skutečnosti vypovídá naprostá většina studentů a studentek a to ve svých původních výpovědích v přípravném řízení. Také v novém hlavním líčení se celá řada svědků z řad tehdejších studentů k této věci vyjádřila a buď tito svědci uvedli, že si i dnes pamatují, že obžalovaní na ně v uvedené době mířili nebo odkázali na původní výpověď z přípravného řízení, kterou prohlásili za přesnější a pravdivou. Konkrétně je třeba odkázat na výpovědi svědkyň a svědků H [], dříve B [], H [], dříve B [], ing. T [], P [], dříve Č [], Č [], D [], dříve H [], ing. K [], dříve S [], Š [], dříve K [] a F [], dříve H [], která se kromě jiného zmiňovala i o tom, že obžalovaní na ně mířili i v době, kdy je pouštěli před autobus, aby zde vykonaly potřebu. Jde konkrétně o výpovědi uvedených svědkyň a svědků v novém hlavním líčení na č.l. 127, 128, 164, 313, 314, 315, 323, 335, 325 a 326 spisu.

Pokud jde o zranění studentky K [] je k dispozici především opakovaná výpověď této svědkyně, která při prvním výslechu dne 24.5.1978 k této okolnosti uvedla, že ihned poté co opakovaně vystřelil muž v zeleném svetru, pocítila velkou bolest v levé noze. K tomu prvnímu výslechu je přiložena lékařská zpráva na č.l. 493 původního spisu, ze které vyplývá, že na vnitřní straně levého stehna byla zjištěna střelná rána široce zející, znečištěná s okraji nerovnými, zhmožděnými, zasahujícími do podkoží a délky asi dvacet centimetrů. Totéž pak jako svědkyně A [] K [] vypověděla i při původním hlavním líčení v roce 1978 jak to vyplývá z protokolu na č.l. 864 spisu. Tato svědkyně se kromě jiného opakovaně vyjadřovala i v původním hlavním líčení také k tomu, že v průběhu cesty k první hraniční závoři mířil R [] B []

na řidiče autobusu a ostatní dva tedy M [] B [] a V [] I [] že mířili na ně, tj. na studentky a studenty. V podstatě shodně se ke svému zranění vyjadřovala svědkyně K [] i při výslechu v novém hlavním líčení dne 18.března 1992, když uvedla, že si pamatuje, že obžalovaní chtěli střílet na nějakou značku ven z autobusu a že pak dostala ránu do nohy a tekla jí krev. Při tomto výslechu svědkyně sice uváděla, že mělo jít o R [] B [], který měl pušku opřenou o její rameno a vystřelil tak, že střela se odrazila asi od palubní desky a došlo k jejímu zranění, avšak poté co jí byly přečteny její původní výpovědi z přípravného řízení i z původního hlavního líčení, uvedla že tyto výpovědi budou přesnější. Kromě jiného uvedla svědkyně K [] při novém hlavním líčení, že dodnes má v noze broky (viz č.l. 109 a 110 spisu). Tato svědkyně stejně jako všichni ostatní svědci, kteří byli dříve studentkami či studenty v uneseném autobusu, uvedla, že v době původních výslechů v přípravném řízení na ní nebyl činen žádný nátlak v tom směru, aby vypovídal určitým způsobem a že její vyjádření bylo protokolováno tak jak to vypovídala. Uvedla také na otázku obhájce obžalovaného V [] B [], že při ošetření ji lékaři říkali, že má v noze broky a že také při rentgenovém snímku bylo zřejmé, že tam má pět nebo šest broků. Nelze také přehlédnout výpověď svědkyně M [] Š [], dříve S [] [], při novém hlavním líčení na č.l. 119 spisu, která kromě jiného k dotazu obhájce obžalovaného V [] B [] uvedla, že pokud v přípravném řízení vypovídala, že jeden z obžalovaných chtěl vystřelit na dopravní značku, která byla před autobusem, ale že nevystřčil pušku otvorem, ale vystřelil z hloubky autobusu a že střela šla do palubní desky a odrazila se do nohy K [], uváděla toto na základě toho, že to říkal někdo z obžalovaných v době, kdy poškozenou K [] obvazovala. Uvedla dále při tomto hlavním líčení, že ví určitě, že příčinu zranění studentky K [] říkal právě někdo z obžalovaných a nikoli někdo ze studentů. Dále je třeba poukázat na výpověď svědkyně B [] Z [] na č.l. 416 původního spisu, což je výpověď z přípravného řízení a to ze dne 24. května 1978. Tato svědkyně uvedla, že poté co vystřelil "blondák" (obžalovaný V [] B []) viděla jiskry v autobuse a všimla si, že K [] teče z levé nohy z kolena krev.

Toto tvrzení v podstatě zopakovala svědkyně i při hlavním líčení v roce 1978 poté co jí byla přečtena její původní výpověď a i při hlavním líčení v roce 1992, kde se o tom zmiňovala na č.l. 296 spisu a kde je po tomto protokolu o hlavním líčení založen i nářez svědkyně rozené Z██████████, kde zakreslila na kterém místě seděla v době kdy došlo ke zranění K██████████ a kde viděla jiskření (viz č.l. 307 spisu). Konečně pokud jde o zranění A██████████ K██████████ měl krajský soud k dispozici spis Okresního soudu v Lounech sp. zn. 5 C 123/81, kde kromě jiného je k dispozici výpověď A██████████ K██████████ a to na č.l. 24 spisu, kde tato znovu uvedla, že byla zraněna brokovou střelou do zadní strany levého stehna. Současně v tomto spise je k dispozici lékařská zpráva z 9. února 1981 (viz č.l. 26 předmětného spisu), ze které kromě jiného vyplývá, že v uvedené krajině tedy v levém stehně byly zjištěny dva broky, což bylo dodatečně ověřeno rentgenovým snímkem. Jde o lékařskou zprávu z 21. dubna 1979 s tím, že opis této zprávy byl proveden 9. února 1981 právě pro účely civilního řízení ohledně náhrady škody. Pro úplnost je třeba poukázat i na závěry znaleckého posudku Kriminalistického ústavu v Praze a to na č.l. 719 spisu, jde o třetí svazek spisu z přípravného řízení, kde se uvádí, že na palubní desce autobusu i přední části plechového krytu uvnitř autobusu byly zjištěny stopy, které mohly být způsobeny hromadnou střelou, tedy broky, a že z celkové situace lze soudit, že při výstřelu z brokovnice V██████████ B██████████ směrem dopředu z autobusu zachytil spodní okraj brokového roje o kovovou část krytu autobusu, tedy o kapotáž a odražené deformované broky způsobily zranění A██████████ K██████████.

Po zhodnocení shora citovaných důkazů má tedy krajský soud za to, že obhajoba obžalovaného pokud jde o otázku míření na studenty a otázku zranění studentky K██████████, byla naprosto jednoznačně a mimo jakoukoli pochybnost vyvrácena. Není totiž žádný důvod pochybovat o věrohodnosti jednak již zmíněných původních výpovědí obžalovaného R██████████ B██████████ a už vůbec ne o věrohodnosti výpovědí citovaných svědkyň a svědků, stejně jako o věrohodnosti citované lékařské zprávy, která se konkrétně zmiňuje o dvou brocích, které zůstaly v ráně ještě v roce 1979. Ob-

hajobu obžalovaného V [REDACTED] B [REDACTED] tedy považuje krajský soud za účelovou s tím, že jeho tvrzení byla naprosto jednoznačně vyvrácena již výše citovanými důkazy.

Pokud jde o obhajobu obžalovaného R [REDACTED] B [REDACTED] je třeba uvést, že ten v původních výpovědích v přípravném řízení i v původním hlavním líčení se k trestné činnosti tak jak byla popsána ve skutkové větě tohoto rozsudku v podstatě doznal, když opakovaně uváděl jak na to bylo již poukázáno, že v průběhu cesty na hraniční přechod Pomezí on mířil na řidiče nabitou malorážkou a M [REDACTED] B [REDACTED] spolu s obžalovaným V [REDACTED] B [REDACTED] mířili na děti v autobuse. To opakoval i při původním hlavním líčení v roce 1978. Obžalovaný doznával i to, že i on několikrát vystřelil v průběhu celé události, při hlavním líčení v roce 1978 pouze poněkud pozměnil výpověď v tom smyslu, že uváděl, že neví, že by někdo z nich střílel směrem na pohraničníky nebo na nějaké konkrétní objekty. Tato jeho obhajoba byla však zcela bezpečně vyvrácena především protokolem o ohledání místa činu a pořízenou fotodokumentací, kde byly nepochybně zjištěny stopy po střelách a dále i výpovědi především svědka B [REDACTED], který od počátku ve všech výpovědích shodně uváděl, že střely z autobusu směřovaly i k první hraniční závoři a betonovému objektu, který se zde nacházel. Jinak obžalovaný R [REDACTED] B [REDACTED] se ve všech výpovědích podrobně vyjadřoval k celé trestné činnosti od jejího počátku tedy jak byla plánována až do jejího ukončení. Jeho všechny výpovědi, které se týkají skutkového děje do doby než autobus s obžalovanými a řidičem opustil prostor celnice, jsou v podstatě ve shodě se všemi ostatními důkazy, které byly k této části skutkových zjištění provedeny.

Pokud jde o právní kvalifikaci jednání obžalovaných bylo třeba nejprve vyřešit otázku, zda bude trestná činnost posuzována podle trestního zákona platného v době spáchání trestné činnosti či podle trestního zákona, který platil později. Podle § 16 odst. 1 tr.zák. se trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější. Pokud jde

o použití pozdějšího trestního zákona tedy především ve smyslu novel trestního zákona č. 175/90 Sb. a č. 557/91 Sb. je třeba uvést, že použití nového práva je třeba hodnotit jako celek, je třeba tedy hodnotit zda použití nového práva je pro obviněného nebo obžalovaného příznivější, jestliže se jeho postavení vcelku zlepšilo, takže výsledek pro něho je příznivější. Při tomto posuzování nejprve musel senát vyřešit otázku, zda jednání obžalovaných tvoří jediný skutek a tedy jednočinný souběh několika trestných činů či zda jde o souběh vícečinný. Po zvážení všech provedených důkazů a okolností případu dospěl senát krajského soudu k závěru, že v daném případě došlo ke spáchání několika trestných činů v jednočinném souběhu, tedy že celé jednání obžalovaných tvoří jeden skutek. Pro tento závěr svědčí především to, že hlavním cílem obžalovaných bylo překročit státní hranici do Německé spolkové republiky a tomuto cíli byly podřízeny veškeré přípravy obžalovaných, jejich domluvy, schůzky i veškeré jejich jednání, které bylo ukončeno jejich zadržením dne 24. května 1978 kolem 02.30 hodin. Podle názoru soudu jde tedy o jediný skutek, v jehož rámci naplnili obžalovaní skutkovou podstatu několika trestných činů spáchaných v jednočinném souběhu. Pro závěr, zda použití pozdějšího zákona je z hlediska sankce pro obžalované příznivější není samozřejmě rozhodné pouhé srovnání trestních sazeb uvedených v různých ustanoveních trestního zákona, ale rozhodný je výsledek srovnání trestů, které by byly při použití zákonů jako celků pachateli uloženy. Pozdější trestní zákon by tedy bylo možno použít v situaci, že při zhodnocení všech hledisek rozhodných pro ukládání trestu podle § 23 odst. 1 a 31 odst. 1 tr.zák. by v daném případě byla konkrétní možnost mírnějšího druhu trestu. Senát krajského soudu však nakonec k tomu závěru, že by pozdější zákon byl pro obžalované příznivější, nedošel. Při tom hrálo rozhodující roli to, že senát krajského soudu stejně jako předchozí senát krajského soudu z roku 1978 dospěl po zhodnocení všech provedených důkazů k závěru, že obžalovaní se trestné činnosti dopustili jako členové organizované skupiny. Tato kvalifikovaná skutková podstata se promítla do trestných činů krádeže, loupeže, zavlčení do ciziny a obecného ohrožení. K odůvodnění pojmu organizovaná skupina je třeba nejprve uvést, že k této právní kvalifikaci jed-

nání obžalovaných nebyly řečeny žádné výhrady ani v podané stížnosti pro porušení zákona ani v rozsudku Nejvyššího soudu České a Slovenské federativní republiky z 21. listopadu 1990. Za této situace pak krajský soud zjistil, že pozdější právní úprava jako celek pro obžalované příznivější není. Proto tedy bylo jednání obžalovaných kvalifikováno podle trestního zákona platného v době spáchání trestné činnosti, samozřejmě s tou výjimkou, že pokud jde o § 109 tr. zák. ve znění zák. č. 140/61 Sb. toto ustanovení tedy tato skutková podstata byla zrušena novelou trestního zákona č. 175/90 Sb., takže již neexistuje a jednání nebylo možno podřadit pod ustanovení § 171 b) tr. zák. ve znění posledních novel, neboť jako bylo již shora uvedeno byl pro kvalifikaci jednání obžalovaných použit trestní zákon účinný v době spáchání trestné činnosti a případné použití § 171 b) tr. zák. by rozhodně nebylo pro obžalované rovněž příznivější. Jako celek byl tedy jak bylo již konstatováno použit trestní zákon č. 140/61 Sb. přesněji pak ve zněních novel č. 56/65 Sb., 148/69 Sb. a 45/73 Sb. Dále je třeba na úvod k právní kvalifikaci jednání obžalovaných konstatovat, že při právní kvalifikaci jednání bylo třeba přihlédnout i k vyhlášeným amnestiím od roku 1978 do současné doby, především pak bylo třeba přihlédnout k amnestii prezidenta republiky z 1. ledna 1990, v důsledku níž nemohlo být jednání obžalovaných kvalifikováno i podle §§ 185 odst. 1, 154 odst. 1 a) a 223 odst. 1, odst. 2 tr. zák.

Než bude odůvodněno naplnění jednotlivých skutkových podstat jednotlivých trestných činů je třeba obecně zdůvodnit proč bylo jednání obžalovaných senátem krajského soudu posuzováno jako jednání členů organizované skupiny. Organizovanou skupinou je třeba rozumět sdružení více osob, tedy nejméně tří osob, když v takovém sdružení je provedena určitá dělba úkolů a činnost takového sdružení se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí, koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu a tím i jeho nebezpečnost pro společnost. Obecně lze také uvést, že taková organizovaná skupina nemusí mít trvalejší charakter a tímto způsobem lze spáchat i ojedinělý rázový trestný čin. K naplnění těchto znaků, které nejsou přesně upraveny v trestním

zákoně, které ovšem vyplývají z ustálené judikatury, je třeba uvést, že v daném případě šlo o tři osoby s tím, že tyto osoby svoji činnost nepochybně plánovali, neboť se nejméně dvakrát sešli a zde plánovali jakým způsobem provedou celou akci. Nelze přehlédnout, že z provedených důkazů vyplývá, že iniciátorem celé akce byl M. B., který měl nastoupit výkon trestu odnětí svobody a ten také navrhl, že nejlépe by bylo možné odstat se do Německé spolkové republiky únosem autobusu s cestujícími s tím, že cestující budou použiti jako rukojmí. Obžalovaní se domluvil také na tom, že k jízdě k celé akci použijí osobní auto jednoho z obžalovaných, tedy auto značky Trabant R. B., domluvili se také na tom, že musí k trestné činnosti získat střelné zbraně a střelivo. Jeden z obžalovaných jak to vyplývá ze shora uvedených skutkových zjištění také vytypoval konkrétní hájovnu s tím, že když bylo zjištěno, že toto místo není nejvhodnější byla dalším z nich vytypována jiná hájovna, kde bylo realizováno získání zbraní. Pokud jde o přípravu a plánování akce, nelze přehlédnout ani to, že obžalovaní měli k dispozici atrapu pistole k případnému zastrašení majitele hájovny, tedy pro prvou část jednání, při které bylo hlavním cílem získat zbraně a střelivo. Dále je třeba uvést i když dohodu mezi obžalovanými a M. B. by bylo možno označit za rámcovou, tato dohoda ovšem obsahovala celou trestnou činnost od jejího počátku až ke způsobu překročení státní hranice a v průběhu celé akce, která trvala mnoho hodin, byla tato dohoda v podstatě plněna, pouze v závěru celé akce lze říci, že obžalovaní improvizovali, to jest propustili většinu rukojmích a ponechali si pouze řidiče. Z celého zjištěného skutkového děje je také zřejmé, že tím, že šlo o skupinu tří osob, zvyšovala se výrazně pravděpodobnost úspěšnosti jejich celé trestné činnosti, ale i nebezpečnost jejich jednání pro společnost. Pokud jde o organizovanou skupinu je třeba také poukázat na to, že obžalovaní se domluvili jak budou postupovat i před vniknutím do autobusu, to znamená, že nejprve si vyzkoušeli v lese zbraně, poté podle předchozí domluvy vnikli do autobusu způsobem, který je popsán v předchozí části odůvodnění tohoto rozsudku. Také v autobusu si obžalovaní rozdělili úkoly, když část z nich mířila na cestující v autobuse a část na ři-

diče. O plánovitosti a z části i koordinovanosti akce svědčí i to, že obžalovaní postupně propouštěli studenty a to jednak během jízdy ke státní hranici a jednak přímo u OPK Pomezí se vzkazy pro příslušníky pohraniční stráže, případně pro policie, aby byli propuštěni do Německé spolkové republiky. Také z výpovědí studentů a studentek v autobuse vyplývá, že obžalovaní udělovali pokyny studentům k tomu jak se mají v autobuse rozmístit s tím, že zpočátku je zatlačili do zadní části autobusu, později při čekání u první hraniční závory část studentek rozsedali k předním oknům. Při hodnocení zda se skutečně jedná o jednání pachatelů jako jednání organizované skupiny nelze přehlédnout, že obžalovaní se ve skupině dopustili několika závažných trestných činů, tak jak bude ještě níže uvedeno, že přesto že jejich intelektové schopnosti byly podprůměrné, naplánovali několik postupných kroků k dosažení vytčeného cíle, tedy k přechodu státní hranice a tento plán až téměř do samého závěru také realizovali a na překážku nemůže být ani to, že z provedených důkazů vyplývá, že ve vedení skupiny se střídali M. [redacted] B. [redacted] a R. [redacted] E. [redacted]. Za této situace tedy dospěl senát krajského soudu k závěru, že obžalovaní se trestné činnosti dopustili jako členové organizované skupiny, neboť šlo o trestnou činnost předem připravenou a naplánovanou při několika společných schůzkách, šlo o trestnou činnost, kdy právě skupina tří pachatelů měla výrazně větší naději na úspěch a tedy na samotné překročení státní hranice, což výrazně zvyšovalo stupeň nebezpečnosti jednání obžalovaných pro společnost. Navíc nelze nevidět jak bude ještě níže uvedeno, že celé jednání trvalo větší počet hodin a obžalovaní při tomto jednání plnili právě předem domluvený postup.

Pokud jde o jednotlivé trestné činy, jejichž skutkové podstaty obžalovaní naplnili, je třeba pak uvést následující. Vloupaním do uzamčené hájovny ke škodě B. [redacted] E. [redacted] tak jak je toto jednání popsáno v úvodu skutkových zjištění naplnili obžalovaní skutkovou podstatu dvou trestných činů. Jednak se dopustili trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr.zák. ve znění zák. č. 140/61 Sb., neboť si přivlastnili cizí věci tím, že se jich zmocnili a navíc spáchali tento čin jako

členové organizované skupiny jak bylo již shora zdůvodněno. Konkrétně obžalovaní odcizili zbraně, náboje a další věci v celkové hodnotě nejméně 9.796,-Kč. Současně se vniknutím do hájovny dopustili obžalovaní dalšího trestného činu a to trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst.1, odst. 2 písm. b) tr.zák., neboť bylo nepochybně prokázáno, že vnikli do domu jiného tím, že užili násilí a spáchali takový čin nejméně se dvěma osobami. Do uvedené hájovny vnikli obžalovaní spolu s M. E. rozbitím okna, takže je nepochybné, že vnikli domu jiného tím, že užili násilí a je zřejmé, že do uvedené hájovny vnikli všichni tři, takže je naplněna i kvalifikovaná skutková podstata uvedeného trestného činu ve smyslu § 238 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr.zák. ve znění zákona č.140/61 Sb. Pokud jde o další část jednání obžalovaných, kdy vnikli do autobusu a tohoto se zmocnili za účelem překročení státní hranice, je z provedených důkazů zřejmé, že obžalovaní spolu s M. E. užili proti jinému pohrůžky bezprostředního násilí a to v úmyslu zmocnit se cizí věci a spáchali uvedený čin jako členové organizované skupiny. To, že obžalovaní užili pohrůžky bezprostředního násilí je zcela nepochybně prokázáno výpověďmi studentů, ale i doznáním samotných obžalovaných a to že takto jednali v úmyslu zmocnit se cizí věci, to jest zmocnit se autobusu je rovněž z provedených důkazů naprosto nepochybně prokázáno. K námitkám obhajoby k této právní kvalifikaci je třeba pouze uvést, že zmocněním se věci je v daném případě třeba rozumět získání faktické moci nad věcí a to bez ohledu na to, která osoba měla věc ve své dispozici. Není vůbec rozhodující zda pachatel nebo pachatelé mají v úmyslu si věc přivlastnit nebo zničit nebo ji převést na jinou osobu a u trestného činu loupeže dále není rozhodné, zda pachatel má úmysl si věc přivlastnit tedy ponechat trvale nebo zda jí chce pouze přechodně užívat. Rozhodující pro právní kvalifikaci trestného činu loupeže je, že pachatelé užijí násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Zákon tedy neříká, že by měl zde být úmysl přivlastnit si cizí věc, ale pouze se jí zmocnit, tedy fakticky s ní nakládat, ať po dobu přechodnou či v úmyslu ponechat si tu věc a zmocnit se jí tedy na trvalo. Je tedy podle názoru senátu krajského soudu nepochybné,

že touto další fází jednání naplnili obžalovaní po objektivní i subjektivní stránce všechny znaky skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr.zák. Pokud jde o znak organizované skupiny, to bylo již zdůvodněno výše ve vztahu ke všem trestným činům, jejichž skutkové podstaty obžalovaní naplnili.

Jednáním, které je popsáno ve skutkové větě tohoto rozsudku, naplnili pak v jednočinném souběhu obžalovaní i skutkovou podstatu dalšího trestného činu a to trestného činu vydírání podle § 235 odst. 1, odst. 2 písm.a) tr.zák. Z provedených důkazů je totiž zřejmé, že obžalovaní spolu s M. E. pod pohrůžkou násilí, která byla zřejmá z výpovědí studentů a studentek, nutili tyto stejně jako nutili i řidiče, aby něco konali nebo trpěli a je nepochybné, že takový čin spáchali se zbraní. Pokud jde o naplnění znaku, že nutili jiného aby něco konal, trpěl a podobně je třeba uvést, že nepochybně bylo prokázáno, že nutili studenty, aby si v autobuse sedli na jimi určená místa, která v průběhu celé akce měnili a nutili samozřejmě řidiče autobusu, aby řídil autobus tak a především tím směrem jak oni chtěli. Současně se obžalovaní svým jednáním dopustili i dalšího trestného činu, který ovšem zůstal vzhledem k vyjednávání ze strany příslušníků vojsk pohraniční stráže ve fázi pokusu. Jedná se o trestný čin zavlečení do ciziny podle § 233 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr.zák. a tedy ve formě pokusu za použití § 8 odst. 1 tr.zák. Z provedených důkazů bylo totiž nepochybně prokázáno také to, že obžalovaní se dopustili jednání pro společnost nebezpečného, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby jiného to jest v daném případě studenty, studentky a řidiče autobusu zavlekli do ciziny a to v úmyslu spáchat tento trestný čin jako členové organizované skupiny, avšak k jeho dokonání nedošlo. I v tomto případě o právní kvalifikaci tohoto jednání, které zůstalo ve fázi pokusu, nebyly žádné pochybnosti, obžalovaní ani tuto část jednání a úmysl k němu směřující nepopírali, když na druhé straně výpovědí studentek a studentů bylo zřejmé, že samozřejmě do Německé spolkové republiky jet nechtěli. To také dávali obžalovaným zcela jasně najevo v průběhu celé akce. Nic na tom nemůže změnit ta

skutečnost, že po několikahodinovém čekání pak studenti na pokyn obžalovaných volali, aby byl autobus i s nimi propuštěn do Německé spolkové republiky. Toto volání či skandování studentek bylo samozřejmě podmíněno tím, že obžalovaní vyhrožovali vojákům pohraniční strážě, že v případě, že nebude otevřena závora, začnou jednotlivé studentky a studenty v autobuse střílet. Senát krajského soudu dále kvalifikoval jednání obžalovaných i jako trestný čin útoku na státní orgány a orgán společenské organizace podle § 153 odst. 1 tr.zák., neboť z provedených důkazů tak jak byly již shora zhodnoceny bylo nepochybně prokázáno, že obžalovaní užili násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci státního orgánu. Násilím se obecně rozumí fyzický útok na tělesnou bezpečnost osoby nebo na věc. V daném případě šlo především o násilí spáchané na věci, konkrétně o násilí nebo útok, který spočíval v napadení u první hraniční závory, o čemž svědčí nejen výpovědi vojáků B [redacted] a B [redacted], ale i protokol o ohledání místa činu, ze kterého je zřejmé, že některé střely směřovaly do objektu první hraniční závory. Účastně je z provedených důkazů zcela zřejmé, že takového násilí užívali obžalovaní právě za tím účelem a tedy s tím úmyslem, aby působili na výkon pravomoci vojsk pohraniční strážě a tedy aby dosáhli toho, že budou propuštěni do Německé spolkové republiky.

Konečně dospěl senát krajského soudu i k závěru, že jednáním popsaným ve výroku tohoto rozsudku naplnili obžalovaní spolu s M [redacted] B [redacted] po objektivní i subjektivní stránce všechny znaky skutkové podstaty trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1, odst. 2 písm.a) tr.zák. samozřejmě ve znění zákona č.140/61 Sb. Krajský soud má tedy za to, že obžalovaní spolu s M [redacted] B [redacted] vydali úmyslně lidi a to konkrétně 39 studentů a řidiče autobusu v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví a to tím, že se dopustili nebezpečného jednání a navíc takový čin spáchali jako členové organizované skupiny. Pokud jde o poslední kvalifikační znak tohoto trestného činu, tedy pokud jde o organizovanou skupinu, to bylo zdůvodněno již v předchozí části tohoto odůvodnění. Je třeba tedy zabývat se tím jak byly naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu obecného ohrožení. Je třeba nej-

prve uvést, že rozsudkem Nejvyšší soudu České a Slovenské federativní republiky z 21. listopadu 1990 bylo kromě jiného uvedeno a to na straně pět a šest tohoto rozsudku, že obžalovaní nenaplnili svým jednáním skutkovou podstatu trestného činu obecného ohrožení podle § 179 tr.zák. Nejvyšší soud při tom argumentuje především tím, že podle ustálené soudní praxe obecné nebezpečí nastává tehdy, když ohrožení života nebo zdraví respektive majetku je bezprostřední a konkrétní. Poukazuje především na to, že je tomuto nebezpečí společná určitá živelnost a neovladatelnost průběhu pachatelí zaviněné události, kterou už po jejím spuštění zpravidla nemohou pachatelé zvládnout vlastní silou a situace tedy podléhá náhodě. Nejvyšší soud dále argumentuje tím, že obžalovaní použili při akci lovecké pušky a pohraniční stráž použila samopaly. Má za to, že obě strany měly tedy ruční střelné zbraně, které jsou konstrukčně přízpůsobené tak, že záleželo pouze na jejich rozhodnutí, to je na rozhodnutí obžalovaných a vojáků do koho a na které místo zamířeného objektu budou střílet. Poukazuje se na rozdíl například od použití granátu, výbušnin a podobně. Nejvyšší soud tedy uzavřel, že obžalovaní působili pouze ve směru, který si přál střelec a nevytvářeli tedy žádnou neovladatelnou situaci a konstatuje se také, že vojáci, kteří na takovéto situace jsou připraveni speciálním výcvikem, ale i obžalovaní měli situaci pod kontrolou.

K tomu je třeba především uvést, že z formálního hlediska ve smyslu § 270 odst. 4 tr.ř. byl krajský soud vázán uvedeným právním názorem, tedy názorem, že skutková podstata trestného činu obecného ohrožení podle § 179 tr.zák. nebyla naplněna. V rozporu s tímto právním názorem je však to, že ve stejném rozsudku z 21. listopadu 1990 a to na straně osm, druhý odstavec shora se současně uvádí, že prvostupňový soud tehdy, tj. v roce 1978 náležitě nezjistil skutečný stav věci jako základní předpoklad správné právní kvalifikace jednání obžalovaných a jako předpoklad uložení zákonného trestu. Uvádí se, že toto pochybení nebylo napravené ani v řízení následujícím po rozhodnutí prvostupňového soudu. Senát krajského soudu aniž by chtěl nerespektovat trestní řád má za tohoto stavu za to, že právní názor

vyslovený v citovaném rozsudku Nejvyššího soudu nemůže být závazný a to právě proto, že sám Nejvyšší soud v odůvodnění zcela jasně konstatuje, že nebyl ve věci zatím zjištěn skutečný stav věci, tj. jinými slovy, že skutková zjištění jsou neúplná jak to vyplývá i z jiných částí odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu České a Slovenské federativní republiky. Senát Krajského soudu v Plzni v novém řízení prováděl od počátku celé dokazování v mnohem širším rozsahu než tomu bylo v roce 1978 a znovu si tedy provedenými důkazy vytvářel skutkový stav. Krajský soud má za to, že obecné nebezpečí ve smyslu § 179 tr.zák. nastává tehdy jakmile hrozí lidem bezprostřední a také konkrétní nebezpečí buď smrti nebo těžké újmy na zdraví. Pokud jde o to, že by hrozila na majetku škoda velkého rozsahu, tímto momentem se krajský soud v podstatě nemusel zabývat jednak proto, že hranice škody velkého rozsahu se v mezidobí výrazně posunula jednak proto, že přesná hodnota zmíněného autobusu nebyla jednoznačně zjištěna. Podle názoru soudu došlo v daném případě k tomu, že obžalovaní spolu s M. B. úmyslně vydali 39 studentů gymnazia z Říčan a řidiče autobusu v nebezpečí smrti a těžké újmy na zdraví tím, že se dopustili jiného podobného nebezpečného jednání, tedy že vyvolali obecné nebezpečí, při které hrozila těmto osobám těžká újma na zdraví nebo smrt. Ve znění ustanovení § 179 odst. 1 tr.zák. je zřejmé, že takové jiné nebezpečné jednání musí být srovnatelné s jednáním, při kterém je způsoben požár, kdy dojde k vyvolání povodně, ke škodlivému účinku výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil. Senát krajského soudu má za to, že právě k takovému vyvolání obecného nebezpečí, které je srovnatelné s variantami uvedenými v § 179 odst. 1 tr.zák., vyvoláno bylo. O tom podle názoru senátu krajského soudu svědčí především následující skutečnosti. Především nelze souhlasit s tím, že vojáci i obžalovaní měli situaci pod kontrolou a že tedy ovládali střelné zbraně a směr střelby přesně tak jak sami chtěli. Z výpovědi obžalovaného V. B. a z částí R. B. zcela jednoznačně vyplývá, že nikdo z obžalovaných ani M. B. nikdy před tím nestříleli z loveckých pušek nebo z jiných střelných zbraní, vyjma vzduchovky jak o tom mluvil V. B., s tím, že vzduchovkou střílel na pouti, avšak současně uváděl, že

se také nikdy netrefil. Když byl dotazován na takové pojmy jako je muška nebo hledí uvedl, že neví co to znamená. Z výpovědí obžalovaných také vyplývá, že zbraně si před tím v lese sice zkoušeli, avšak nezkoušeli z nich střílet. Současně z provedených důkazů vyplývá, že obžalovaní měli všechny zbraně nabitě a že z nich stříleli zevnitř autobusu směrem ven. Z důkazů jednoznačně vyplývá i to, že část doby, tj. od zmocnění se autobusu nejméně po cestě k první hraniční závoře obžalovaní s těmito nabitými zbraněmi mířili na studenty, studentky a také na řidiče. Vyvolání obecného nebezpečí lze spatřovat také v tom, že když obžalovaní dojeli s autobusem k první hraniční závoře, rozsadili pak několik studentek k oknům a za těmito studentkami se sami kryli a tedy z poza nich stříleli. Z toho tedy vyplývá pokud jde o subjektivní stránku, že obžalovaní počítali s případnou střelbou ze strany vojáků pohraniční stráže. Navíc je třeba uvést, že rovněž bylo nepochybně prokázáno, že k takové střelbě tedy ze strany vojáků pohraniční stráže směrem na autobus také došlo a touto střelbou u první hraniční závory byl zasažen chladič autobusu. Při hodnocení stavu tedy obecného nebezpečí, které obžalovaní spolu s M. B. vyvolali, nelze také přehlédnout, že toto jednání trvalo několik hodin, přibližně od 20.00 hodin večer do 02.30 hodin v noci následujícího dne. Situace, která byla v autobuse trvala tedy téměř sedm hodin. Nelze také přehlédnout tu skutečnost, že po větší část této doby byla tma, neboť nefungovalo ani veřejné osvětlení, které sami obžalovaní poškodili střelbou. O tom jak nebezpečné bylo jednání obžalovaných, kteří stříleli zevnitř autobusu směrem ven, svědčí nejen již shora podrobně popsané zranění studentky K., psychický šok, který utrpěla, další psychický šok, který utrpěla studentka Č., ale i psychický stav ostatních studentů tak jak o tom vypovídali v přípravném řízení a někteří i v novém hlavním líčení. Za situace, kdy obžalovaní mířili nabitými loveckými zbraněmi z bezprostřední blízkosti v uzavřeném prostoru na studentky a studenty, za situace kdy ani jeden z obžalovaných včetně M. B. neznal dobře zacházení s těmito zbraněmi, neboť s nimi nikdy před tím nestříleli a za situace kdy naprostá nezkušenost obžalovaných se zacházením se střelnými zbraněmi je dokumentována i zraněním studentky K.

nelze uzavřít jinak než, že obžalovaní vydali lidi úmyslně v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví a to tím, že se dopustili jiného podobného nebezpečného jednání, tedy že vyvolali obecné nebezpečí. Navíc je třeba k tomu dodat, že z rozsáhlého dokazování, které prováděl senát krajského soudu bylo kromě jiného zjištěno, že vojáci pohraniční stráže vůbec nebyli na takovou situaci připraveni ani vycvičeni. O tom svědčí jednoznačně výpovědi prakticky všech funkcionářů vojsk pohraniční stráže, neboť šlo o první případ tohoto druhu. Nemůže tedy podle názoru krajského soudu obstát tvrzení, že vojáci nebo snad dokonce obžalovaní měli situaci pod kontrolou.

Na druhé straně pokud Nejvyšší soud České a Slovenské federativní republiky přikázal soudu I. stupně, aby se zabýval i otázkou možného posouzení jednání obžalovaných jako pokusu trestného činu vraždy podle § 219 tr.zák. za použití § 8 odst. 1 tr.zák. je třeba k tomu uvést, že senát krajského soudu se samozřejmě touto otázkou podrobně zabýval a zaměřil také k objasnění této otázky část dokazování. Jak bylo již konstatováno, nepochybné je, že u první hraniční závory obžalovaní stříleli kromě jiného i do objektu této závory, za kterou byli skryti vojáci pohraniční stráže. Současně však je třeba uvést, že ani z výpovědí obžalovaných, ani z výpovědí vojáků B. a B. nebylo možné jednoznačně a mimo jakoukoli pochybnost prokázat, že obžalovaní nebo případně M. B. stříleli tak, že mířili na konkrétní vojáky pohraniční stráže. Jediné co může svědčit pro tuto verzi jsou části výpovědí citovaných vojáků, kteří uvedli obecně, že některé střely jim přeletěly nad hlavami. Faktem je, že objektivně byly zjištěny stopy po střelách na signální závoře, konkrétně na betonových blocích i na spodní části sloupu. Na druhé straně je třeba konstatovat, že obžalovaní od počátku uvádějí, že nikdy na žádného konkrétního vojáka při střelbě z autobusu nemířili a že neměli ani v úmyslu po vojácích střílet a tyto případně zranit nebo usmrtit. K tomu je také třeba uvést, že skutečně z výpovědí obžalovaných vyplývá, že se dohodli na tom, že se pokusí překročit státní hranice za pomoci rukojmí s tím, že budou vyhrožovat zastřelení rukojmí i s tím, že pokud by jim nemělo být

vyhověno, že budou postupně rukojmí střilet. Nikde se v jejich domluvě neobjevuje to, že by stříleli v úmyslu usmrtit i na vojáky pohraniční stráže. Nelze také přehlédnout, že větší část doby, po kterou docházelo k přestřelce u první hraniční závory, byla tma, takže lze těžko bez jakýchkoliv pochybností vyvrátit i tvrzení obžalovaných respektive tvrzení obhajoby, že tito ani nemohli konkrétně mířit na konkrétní vojáky pohraniční stráže. Provedenými důkazy byl zjištěn pouze jeden zcela konkrétní případ, kdy došlo ke střelbě směrem na vojáka pohraniční stráže a to konkrétně na vojáka V[REDAKCE]. Současně ovšem z provedených důkazů vyplývá, že tuto střelbu vedl z autobusu M[REDAKCE] B[REDAKCE] a ani v tomto případě nelze ani z výpovědí obžalovaných a ani z výpovědí studentů či svědka V[REDAKCE] dovodit, že by M[REDAKCE] B[REDAKCE] v době střelby na tohoto vojáka mířil přímo na jeho osobu. Z výpovědí obžalovaných k tomuto incidentu vyplývá, že mělo jít o zastrašení vojáků, kteří měli zákaz přiblížit se k autobusu, vyplývá z toho také, že M[REDAKCE] B[REDAKCE] nemířil na vojáka V[REDAKCE] respektive, že obžalovaní nemohou potvrdit, že by na něho mířil v úmyslu jej zasáhnout, a totéž v podstatě vyplývá i z výpovědí některých studentů, kteří se k tomuto incidentu vyjadřují. Sám svědek V[REDAKCE] popisuje toto jednání na č.l. 585 - 586 spisu. Podle názoru senátu krajského soudu však není třeba blíže rozebírat uvedené svědecké výpovědi či výpovědi obžalovaných V[REDAKCE] B[REDAKCE] či R[REDAKCE] B[REDAKCE] k tomuto incidentu, neboť jak bylo již naznačeno i pokud by snad bylo lze prokázat v těchto výpovědích, že M[REDAKCE] B[REDAKCE] při střelbě mířil na uvedeného vojáka a byl srozuměn s tím, že ho může zasáhnout, nebylo by možné dovodit ve vztahu k tomuto incidentu úmyslné zavinění ze strany obžalovaného V[REDAKCE] B[REDAKCE] nebo R[REDAKCE] B[REDAKCE]. Z výpovědí těchto dvou obžalovaných nelze v žádném případě dovodit souhlas s tím, aby M[REDAKCE] B[REDAKCE] střílel po konkrétních vojácích pohraniční stráže v úmyslu způsobit jim smrt případně těžkou újmu na zdraví. Podrobněji pak způsob střelby M[REDAKCE] B[REDAKCE] popisuje svědek mjr. V[REDAKCE] na č.l. 877 spisu, což bylo při původním hlavním líčení v roce 1978. Jakékoliv hodnocení obsahu této svědecké výpovědi však nemůže mít vliv na posouzení jednání obžalovaných V[REDAKCE] B[REDAKCE] či R[REDAKCE] B[REDAKCE], neboť zde by nepochybně chyběla subjektivní stránka tedy zavinění z jejich strany.

Při úvaze o druhu a výši trestu vycházel soud z ustanovení § 23 a § 31 tr.zák. o účelu a výměře trestu a hodnotil především stupeň nebezpečnosti jednání obou obžalovaných pro společnost. Ten byl v daném případě velmi výrazný, neboť jednáním obžalovaných došlo k ohrožení životů a zdraví 39 studentů a studentek gymnázia z Říčan u Prahy. Jednání, které působilo na uvedené studenty velmi nepříznivě psychicky, trvalo sedm hodin většinou za tmy a za sitauce, kdy obžalovaní v průběhu této doby opakovaně vyhrožovali, že studenty a studentky postřílí. Je zjevné, že na psychiku osob uzavřených v autobuse mělo toto jednání obžalovaných výrazně negativní vliv jak o tom bylo konstatováno již v předchozí části tohoto odůvodnění. Vzhledem k tomu, že jedinou nepochybně zjištěnou motivací byl útěk před nástupem výkonu trestu odnětí svobody u M. B. a také ta okolnost, že R. B. byl v té době ve lhůtě podmíněného odsouzení pro majetkovou trestnou činnost, lze jen těžko argumentovat tou okolností, že tehdy nebylo možné, aby každý občan mohl svobodně vycestovat z naší republiky do jiného státu. V průběhu dokazování nebylo zjištěno, že by někdo z obžalovaných případně M. B. měl nějaký politický důvod pro to, aby opustil území naší republiky a jak bylo již konstatováno iniciátorem celé akce byl právě M. B., který byl vícekrát soudně trestán pro obecné kriminální trestné činy, především pro majetkové trestné činy a který měl nastoupit výkon trestu odnětí svobody. Stupeň nebezpečnosti byl zvyšován samozřejmě i tím, že oba obžalovaní se dopustili celé řady výrazných nebezpečných trestných činů a i okolností, že jejich čin byl v té době nepochybně činem mimořádným a vyjimečným, když jeho zavrženíhodnost byla zvyšována samozřejmě tím, že k trestné činnosti bylo použito ještě vlastně školních dětí, respektive mladistvých, tedy studentů střední školy. Proto tedy Krajský soud v Plzni hodnotil stupeň nebezpečnosti jednání obžalovaných pro společnost jako velmi výrazný.

Pokud jde o obžalovaného V. B. bylo k jeho osobě zjištěno, že nedokončil základní devítiletou školu, že dosud nebyl nikdy soudně trestán, vystřídal několik zaměstnavatelů

s tím, že pokud pracoval, jeho pracovní morálka nebyla příliš dobrá, neboť se v některých případech dopouštěl i absencí. Z výpovědi většiny studentů a studentek dále vyplývá, že V [REDACTED] B [REDACTED] byl ze všech tří únosců nejméně aktivní a ze všech okolností případů také vyplývá, že byl osobou, která měla nejmenší motivaci k uvedenému jednání. Dále bylo třeba vzít v úvahu i závěry znalců psychiatrů, které jsou uvedeny v posudku a ze kterých vyplývá, že u obžalovaného V [REDACTED] B [REDACTED] bylo zjištěno výraznější snížení intelektu, takže nemohl domyslet všechny souvislosti a následky jednání do všech podrobností. Na druhé straně však na rozdíl od obžalovaného R [REDACTED] B [REDACTED] přitěžovalo V [REDACTED] B [REDACTED] to, že to byl on, kdo způsobil byť z nedbalosti zranění studentky K [REDACTED], tak jak to bylo již dříve popsáno. Obžalovanému V [REDACTED] B [REDACTED] lze snad přiznat jen nevýraznou polehčující okolnost předchozího vcelku řádného života. Na druhé straně však tomuto obžalovanému přitěžuje to, že spáchal celou řadu závažných úmyslných trestných činů, že trestnou činnost spáchal zavrženíhodným způsobem, když jako rukojmí využil dosud nedospělé osoby a způsobil jedné osobě, tj. studentce K [REDACTED] již zmíněné zranění, jehož povaha hraničila s těžkou újmou na zdraví. Za této situace dospěl soud k závěru, že přiměřeným trestem bude trest odnětí svobody stanovený v polovině trestní sazby podle § 179 odst. 2 tr.zák. a to jako trest úhrnný za použití § 35 odst. 1 tr.zák. Trestní sazba uvedená v § 179 odst. 2 tr.zák. činí osm až patnáct roků odnětí svobody, takže polovina trestní sazby je jedenáct a půl roku. Tento trest považuje krajský soud za přiměřený. Pokud jde o zařazení obžalovaného do příslušné nápravně-výchovné skupiny, dospěl soud k závěru, že lze v tomto případě použít ustanovení § 39a odst. 3 tr.zák. a zařadit obžalovaného vyjimečně pro výkon trestu do mírnější, tedy do druhé nápravně-výchovné skupiny, když bylo přihlédnuto k tomu, že obžalovaný nebyl dosud soudně trestán, že není výrazně narušenou osobou a bylo přihlédnuto také k tomu jak vyzněly závěry znalců psychiatrů, což bylo výše citováno.

Pokud jde o obžalovaného R [REDACTED] B [REDACTED], na němž byl v roce

1979 vykonán trest smrti, je třeba především uvést, že nebylo možno akceptovat návrh Krajského prokurátora v Plzni na zastavení trestního stíhání a to s ohledem na ustanovení § 275 odst. 1 tr.ř. Jak bylo již konstatováno v úvodní části odůvodnění tohoto rozsudku, vyslovil tehdy Nejvyšší soud České a Slovenské federativní republiky, že byl porušen zákon pouze v neprospěch obžalovaného R. B. Za této situace tedy nelze trestní stíhání zastavit proto, že obžalovaný zemřel. Podle názoru krajského soudu bylo tedy třeba rozhodnout i o trestu, i když ten samozřejmě nemůže být vykonán, ovšem cílem takového rozhodnutí o stanovení trestu je spravedlivé a zákonné posouzení jednání popraveného R. B. s možností posouzení v jaké míře byl vlastně předchozími rozhodnutími porušen zákon v neprospěch tohoto obžalovaného, což může mít význam i pro případné odškodnění. Na druhé straně je zcela samozřejmé, že i když krajský soud rozhodl o trestu u obžalovaného R. B., nerozhodoval samozřejmě ve smyslu § 39a tr.zák. o zařazení pro výkon trestu do příslušné nápravně-výchovné skupiny. K osobě obžalovaného R. B. bylo zjištěno, že ani on nedokončil základní devítiletou školu a na rozdíl od V. B. byl jedenkrát soudně trestán a to rozsudkem Okresního soudu Plzeň-sever z 26. června 1975, sp. zn. 2 T 42/73 pro rozsáhlou majetkovou trestnou činnost. Tímto rozsudkem byl R. B. uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, který mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří roků. Ze spisového materiálu vyplývá, že souzenou trestnou činnost spáchal tedy obžalovaný R. B. ve zkušební lhůtě podmíněného odsouzení, neboť tato zkušební doba uplynula až 11.8.1978. Pokud jde o pracovní hodnocení R. B. před spácháním trestné činnosti, bylo zjištěno, že u posledního zaměstnavatele byl hodnocen kladně, u předchozího zaměstnavatele byl hodnocen spíše negativně. Z důkazů provedených při hlavním líčení bylo prokázáno, že oproti V. B. byl R. B. výrazně aktivnější v průběhu páchání trestné činnosti, o čemž svědčí především výpovědi celé řady studentů a studentek. Nelze také přehlédnout, že k trestné činnosti bylo použito auto, které patřilo právě obžalovanému R. B. a bez tohoto auta by

samozřejmě spáchání celé trestné činnosti bylo značně stíženo. Na rozdíl od obžalovaného V. B. byl znalci psychiatry u R. B. zjištěn o něco vyšší intelekt. Souhrnně lze tedy říci, že obžalovanému R. B. nic nepolehčovalo, naproti tomu mu přitěžovalo, že se dopustil celé řady úmyslných trestných činů, že se trestné činnosti dopustil ve zkušební době podmíněného odsouzení, že trestný čin spáchal zvláště zavrženíhodným způsobem stejně jako obžalovaný V. B. a že při páčání celé trestné činnosti vystupoval výrazně aktivněji než obžalovaný V. B. Za této situace dospěl tedy senát krajského soudu k závěru, že přiměřeným trestem, který je třeba stanovit, je trest odnětí svobody těsně pod horní hranicí zákonné trestní sazby, tj. trest ve výši čtrnáct a půl roku. Trest byl i u tohoto obžalovaného stanoven podle § 179 odst. 2 tr.zák., navíc pak za použití § 35 odst. 1 tr.zák. jako trest úhrnný.

Pokud jde o rozhodnutí o náhradě škody je třeba nejprve uvést, že poškození paní I. N., dřívější JZD Rudá Hvězda Modletice se sídlem v Modleticích, okr. Praha-východ a útvar Pohraniční stráže č. 8842 v Chebu se včas připojili s nároky na náhradu škody proti obžalovaným. Poškozená paní I. N. uvedla při hlavním líčení dne 17. března 1992, že se připojuje k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody s tím, že v tehdejší době byla v Praze, že hodinky jejího manžela zemřelého pana N. se nenašly, alespoň tak jí to bylo řečeno na policii. Uvedla, že nedostala žádnou náhradu škody, pouze JZD Modletice jí zaplatilo náklady pohřbu. Dále uvedla, že tedy požaduje na náhradu škody částku 5.000,-Kč a to za zničené ošacení jejího manžela a za ještě zmíněné hodinky. Současně uvedla, že žádné doklady o hodnotě tohoto ošacení, případně o hodnotě hodinek, které měl manžel při sobě, nemá. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že soud nemohl kladně rozhodnout o uplatněném nároku na náhradu škody, neboť poškozená paní I. N. nepředložila žádné doklady o hodnotě věcí, jejichž cenu chtěla nahradit, a tak nezbylo než paní poškozenou s uplatněným nárokem podle § 229 odst. 1 tr.ř. odkázat v plném rozsahu na řízení ve věcech občanskoprávních. Také organizace JZD Modletice se včas

připojila k trestnímu řízení a její připojení je založeno na č.l. 178-180 spisu. Z toho vyplývá, že byla požadována částka 85.000,-Kč a to za poškození předmětného autobusu. Ani v tomto případě však krajský soud nemohl této poškozené organizaci vyhovět, neboť i když její nárok je určitým způsobem specifikován na č.l. 179 spisu, nebylo možno uložit obžalovaným, respektive obžalovanému V [REDAKCE] B [REDAKCE], zaplatit konkrétní náhradu škody. V tomto novém hlavním líčení totiž nebylo možno zjistit jaká část poškození autobusu nastala v té fázi jednání obžalovaných než došlo k propuštění studentů a jaká část poškození nastala v další fázi, kdy došlo k zadržení obžalovaných. Jak bude ještě níže uvedeno, právě pokud jde o další jednání obžalovaných, tj. jednání po propuštění studentů z autobusu, zde nebyla jednoznačně prokázána vina obžalovaným a proto není ani možné přičítat jim celý rozsah náhrady škody, tedy celé poškození autobusu. Proto i v tomto případě byl zvolen postup podle § 229 odst. 1 tr.ř. a tato organizace byla odkázána s uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Konečně pokud jde o připojení útvaru Pohraniční stráže č. 8842 v Chebu, toto je založeno na č.l. 181 spisu. Toto připojení je sice konkrétní a došlo k němu řádně a včas, avšak i zde musel krajský soud odkázat tohoto poškozeného podle § 229 odst. 1 tr.ř. na občanskoprávní řízení s uplatněným nárokem. Jde totiž o to, že poškozený útvar požadoval cenu poškozeného břevna hraniční závory a vodících kladek, ačkoliv neupřesnil jakého stáří toto zařízení bylo, takže nepočítal s žádnou amortizací a pokud jde o náklady na opravu, tyto rovněž nebyly doloženy žádnými konkrétními podklady o práci, případně o použitém materiálu. Proto muselo být tedy rozhodnuto tak jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.

V obžalobě Krajského prokurátora v Plzni ze dne 4. srpna 1978 bylo však obžalovaným R [REDAKCE] B [REDAKCE] a V [REDAKCE] B [REDAKCE] kladeno za vinu kromě toho co je uvedeno ve skutkové větě tohoto odsuzujícího rozsudku i to, že po projetí hraničními závory a po vyhrůžce M [REDAKCE] B [REDAKCE], že zastřelí řidiče J [REDAKCE] N [REDAKCE], nebude-li uvolněna zbývající část cesty ke státní hranici, na pokyn M [REDAKCE] B [REDAKCE] J [REDAKCE] N [REDAKCE] pomocí střelných zbraní střežili,

tím M. B. v úmyslu J. N. usmrtit utvrzovali, současně J. N. znemožňovali obranu, tím M. B. usnadnili, že J. N. výstřelem z pušky usmrtil, s tím, že jednání mělo za následek také hmotnou škodu na autobuse a na zařízení útvaru pohraniční stráže v celkové výši 110.260,-Kč. Jak bylo již konstatováno v předchozích částech odůvodnění tohoto rozsudku senát krajského soudu považuje celé jednání obžalovaných až do jejich zadržení za jediný skutek, který byl veden jediným cílem, jediným záměrem a který byl předem naplánován podle dohody mezi obžalovanými a M. B. Jestliže tedy krajský soud uznal obžalované R. a V. B. vinnými, tak jak to vyplývá z výrokové části tohoto rozsudku, je zřejmé, že tuto další část jednání obžalovaných tak jak byla popsána v citované obžalobě krajského prokurátora v Plzni, pominul. Zásadní otázkou, kterou tedy musel senát krajského soudu řešit, byla otázka, zda obžalovaní V. a R. B. zavinili smrt řidiče J. N. Pokud jde o další část, tj. tvrzení, že způsobili škodu celkem 110.260,-Kč, o tom byla řeč již v předchozí části odůvodnění pokud jde o výrok o náhradě škody a samozřejmě, že i tato hmotná škoda souvisí s celkovým zaviněním a prokázáním viny či nevinu u obou obžalovaných právě ve druhé fázi jednání, tj. po propuštění studentů u druhé hraniční závory. Jak bylo již řečeno pokud jde o tu část škody, která se týká poškození druhé hraniční závory, tam by bylo možné prokázat zavinění obžalovaných, avšak škoda nebyla nijak specifikována a nebyla doložena příslušnými doklady, respektive nebylo počítáno s amortizací a do současné doby nebyla škoda nijak upřesněna. I proto byla tato část tedy poškození hraniční závory z výroku o vině vypuštěna a byla tedy pominuta.

Především je třeba konstatovat, že senát krajského soudu je toho názoru, že učinil maximum, respektive všechno k tomu, aby se pokusil co nejvíce objasnit jednání obžalovaných a vůbec vývoj celé situace od doby, kdy došlo k propuštění studentů u druhé hraniční závory do doby zadržení obžalovaných. K tomu bylo provedeno velmi rozsáhlé a obtížné dokazování, při kterém však byly zjištěny některé okolnosti, které nesvědčí o řádné

a objektivní kvalitě vyšetřování této další fáze jednání obžalovaných. Z provedených důkazů, které budou níže podrobně citovány, totiž vznikly výrazné pochybnosti o vině obžalovaných ve vztahu ke smrti řidiče J. N., které nebylo možno rozptýlit žádnými dalšími důkazy. Naopak při postupném provádění důkazů při hlavním líčení se tyto pochybnosti neustále zvyšovaly. Souhrnně je třeba tedy k tomu říci, že pokud jde o důkazy, které se vztahují ke smrti řidiče pana N., jsou zde jednak rozporné výpovědi obžalovaných V. B. na straně jedné a R. B. na straně druhé ohledně toho jak mělo dojít ze strany M. B. k zastřelení řidiče J. N. Dále pak pokud jde o posudek soudního znalce prof. MUDr. Jaromíra Tesaře, tento posudek se jeví jako velmi strohý, nepřesvědčivý a nakonec i jako neobjektivní jak bude níže uvedeno, když například svědek MUDr. M. i další slyšení lékaři včetně MUDr. K., přednosty Ústavu soudního lékařství v Plzni, vyjádřili o úrovni tohoto posudku jisté pochybnosti. Dále pak se jedná o rozpor mezi vyšetřovacím pokusem, který byl proveden s R. B. v průběhu přípravného řízení na straně jedné a výsledky pitvy řidiče pana N. na straně druhé. Pochybnosti vzbuzuje i ohledání místa činu, o kterém vypovídali jako svědci pan P., E. a K. a z jejichž výpovědí vyplynulo, že ohledání místa činu vlastně nemohlo být řádně provedeno. Další pochybnost vyvolává i posudek Kriminalistického ústavu v Praze a to vzhledem k tomu, že vůbec nebylo zkoumáno sedadlo řidiče autobusu, kde je evidentně několik průstřelů, dále pak vzhledem k tomu, že nebyla objasněna otázka, zda na průzoru obrněného transportéru byly zjištěny otěry olova či nikoli a že v průběhu dokazování bylo zjištěno, že na místě měl být tehdy prováděn za účasti jistého vyšetřovatele vyšetřovací pokus ohledně viditelnosti dovnitř autobusu, o čemž však ani v posudku Ústavu ani v celém trestním spise není jediná zmínka. Pochybnosti dále vyvolávají i rozporné výpovědi vojáků, kteří jako svědci na jedné straně uváděli, že dovnitř autobusu vidět nebylo, na druhé straně uváděli, že viděli dovnitř autobusu a viděli i v jaké poloze byl řidič autobusu. Část vojáků také uvádí, že střelbu zevnitř z autobusu neslyšeli, viz výpověď svědka S., část například svědek H. uvádí,

že neví zda bylo v době, kdy autobus přijížděl k obrněnému transportéru, vystřeleno z autobusu. Dále je třeba ještě k již zmíněnému posudku Kriminalistického ústavu uvést, že nebyly vysvětleny nejen v tomto posudku, ale vůbec žádnými důkazy, průstřely v sedadlech autobusu s tím, že evidentně jde o průstřely brokovou zbraní a tyto průstřely směřují směrem zepředu do zadní části autobusu. Nevysvětlena zůstala také změna výpovědi V. B., o které bude ještě zmínka níže, když se k tomu nemohl vyjádřit ani jeho tehdejší obhájce JUDr. Maňavý, který k zásadní změně výpovědi svého klienta uvedl, že neví proč k této změně došlo. Výrazné pochybnosti vzbuzují i okolnosti, za kterých došlo k označování úlomků střel vyňatých při pitvě z těla řidiče J. N., kde je zde v rozporu výpověď svědka V. na straně jedné a pplk. JUDr. Č. na straně druhé. Dále pak jsou rozpory mezi svědeckými výpověďmi ohledně odvozu řidiče pana N. z místa zadržení únosců, když rozdílně o této okolnosti vypovídá MUDr. L. na straně jedné a tehdejší voják svědek F. na straně druhé.

Dále je tedy třeba, aby výše zmíněné pochybnosti vyplývající z různých důkazů byly konkrétněji konstatovány a zhodnoceny. Za prvé jde o zmíněné rozporné výpovědi R. B. na straně jedné a V. B. na straně druhé ohledně střelby M. B. na řidiče autobusu. K výpovědi obžalovaného V. B. z přípravného řízení je třeba uvést, že při výslechu z 25. května 1978 uváděl, že nikdo z nich nestřílel ani na obrněný transportér, ani jinam. 27. května až 30. května 1978 i 31. května 1978 rovněž opakovaně V. B. vypovídal, že nikdo z obžalovaných a ani M. B. nestřílel a také uváděl, že v době kdy autobus jel směrem k obrněnému transportéru byl M. B. vzadu. Toto konstatování je třeba hodnotit i ve vztahu k výpovědím některých vojáků přítomných u druhé hraniční závory, kteří rovněž tvrdili, že když autobus odjížděl od druhé hraniční závory, byl M. B. vzadu. Dále byl V. B. vyslýchán 18. a 19. června 1978, kdy kromě jiného uvedl, že on a R. B. mířili na řidiče a že na řidiče mířil i M. B., který stál u dveří, tj. za V. B. 20. června 1978 došlo

k zásadní změně výpovědi, kdy obžalovaný V. B. začal uvádět, že M. B. mířil na řidiče, že R. B. se chtěl vzdát a že M. B., který stál za ním, tj. za V. B., dvakrát vystřelil a poté se řidič zhroutil na volant. Dále však V. B. při této výpovědi uvedl, že před tím než M. B. dvakrát na řidiče vystřelil tento se pootočil k M., ale poté, tj. před výstřely byla jeho hlava ve směru jízdy. Při dalším výslechu 22.6.1978 pak uvedl V. B. při výpovědi totéž co při výslechu dne 20.6.1978. Další výslech se konal pak 28. 6. 1978 a zde jenom potvrdil, že nikdo jiný v této fázi nevystřelil než M. B. Při hlavním líčení u krajského soudu v roce 1978 pak uvedl shodně jako dne 20. června 1978, tedy v přípravném řízení, kdy zásadně změnil výpověď. Při obnoveném hlavním líčení v březnu 1992 pak obžalovaný V. B. k této fázi jednání uvedl, že po vystoupení studentů on seděl na bobku za řidičem, M. B. byl vzadu a to od doby, kdy narazil autobus do druhé hraniční závory a R. B. byl vepředu jako u předního skla autobusu na pravé straně, tedy vedle řidiče. Dále uvedl, že příslušníci pohraniční stráže začali na ně střílet asi čtyřicet metrů od obrněného transportéru, on že utíkal dozadu, kde si lehl mezi sedačky a slyšel jak vzadu M. B. dýchá a chrlí krev a pak, že přestal dýchat. V. B. při tomto hlavním líčení také uvedl, že když to říkal vyšetřovateli, ten tvrdil, že to tak není a říkal mu, že když bude takto vypovídat tak že mu hodí na krk toho šoféra. Pokud jde tedy o výpověď V. B. lze uzavřít, že k zásadní změně v průběhu přípravného řízení došlo až při sedmém výslechu dne 20.6.1978, kdy začal povídat o tom, že M. B. dvakrát vystřelil na řidiče. Poté pak v obnoveném hlavním líčení v roce 1992 se vrátil v podstatě k původní verzi tak jak o ní vypovídal ve výpovědích z 25.-31. května 1978. Důležité je také zdůraznit, že 20.6.1978, kdy podrobně popisoval výstřely M. B. na řidiče autobusu, uvedl, že v době výstřelů M. B. na řidiče měl tento hlavu ve směru jízdy.

Pokud jde o výpovědi R. B. ve vztahu ke smrti řidiče autobusu je třeba uvést, že i on byl vyslýchán mnohokrát

a to 24., 25., 28., 30. a 31. května 1978, kdy opakovaně uváděl, že nikdo z nich v této fázi nestřílel, dále uváděl, že začal střílet ten "tank", pak cítil bolest a omdlel s tím, že před tím mířil na řidiče on a V. B. Také v těchto výpovědích uváděl, že neví že by po propuštění studentů vůbec použili zbraně a opakovaně uváděl, že M. B. byl celou dobu v zadní části autobusu. Při šesté výpovědi v přípravném řízení 15.6.1978 uvedl, že chce změnit výpověď, tato změna se však netýkala smrti řidiče N., neboť o ní v této souvislosti nemluvil. K zásadní změně výpovědi došlo u R. B. 18. června 1978 a je možno k tomuto datu připomenout, že na posudku Kriminalistického ústavu je uveden datum vyhotovení 19. června 1978. V této výpovědi tedy z 18.6.1978 uvedl R. B., že M. B. si přesedl zezadu na druhé až třetí sedadlo dopředu vlevo. Dále uváděl, že on sám se chtěl vzdát a že M. B. z místa druhého nebo třetího sedadla vlevo dvakrát vystřelil směrem dopředu na řidiče. R. B. v této výpovědi uvedl, že po první ráně ze strany M. B. se vysypalo přední sklo a proto on sám padl na podlahu pod sedačku řidiče. Také uvedl, že ke druhé ráně ze strany M. B. došlo v době, když si ani pořádně nelehl. Při výpovědi dne 23. června 1978 R. B. vypověděl, že M. B. byl u třetího sedadla a mířil vlevo a poté uvedl, že M. B. se postavil vpravo u druhé sedačky, tj. u schodů vedoucím ke dveřím, vykřikl "já tě zabiju", vystřelil na řidiče broky a vysypalo se sklo. R. B. uvedl, že toto viděl než dopadl břichem na podlahu. Dále v této výpovědi uvedl, že hned poté následovala druhá rána, kterou "zřejmě zasáhl řidiče". Po tomto výsledku byl pak proveden vyšetřovací pokus za účasti vyšetřovatele M. a při tomto pokusu R. B. předváděl situaci tak, že viděl i to jak se před výstřelem otočil řidič autobusu směrem na M. B. Při hlavním líčení v roce 1978 pak R. B. vypověděl, že viděl jak se sype sklo a že řidič si instinktivně dával ruce před obličej, více že neviděl. Ještě pak dodal, že řidič se předklonil. Při tehdejší hlavním líčení pak ještě uváděl, že neví, zda střely M. šly po řidiči, ale že šly ve směru, kde seděl řidič a když mu byl přečten vyšetřovací pokus na č.1.770-778 spisu uvedl R. B. při tehdejší hlavním líčení

"bylo to tak". K pozdějšímu dotazu však R. B. uvedl "Já neviděl řidiče otočit se k M.". V. B. na to při tehdejší hlavním líčení reagoval tím, že uvedl, že si to nepamatuje. Při zmíněném vyšetřovacím pokusu, který byl konán 29. června 1978 R. B. uvedl, že po prvním výstřelu se řidič otočil k M. B. a ten ho střelil do prsou.

Již z výše uvedené postupně popsané a postupně se vyvíjející výpovědi obžalovaného R. B. je zřejmé, že tato výpověď je vzájemně rozporná, že obžalovaný přidával stále nové skutečnosti jako například výkřik M. B. "já tě zabiju" a především je zřejmé, že i v té části výpovědi R. B., kde mluvil o tom, že M. B. střelil směrem na řidiče jsou výrazné rozpory především pak mezi tím co tvrdil při výpovědích a mezi tím co uváděl při vyšetřovacím pokusu z 29.6.1978. To co uvedl R. B. při vyšetřovacím pokusu z 29. června je samozřejmě také v rozporu s tím co uváděl o střelbě M. B. při výpovědi z 20.6.1993 obžalovaný V. B. Již z těchto rozporných výpovědí obou obžalovaných lze uzavřít, že i kdyby bylo vycházeno z těch výpovědí, které usvědčovaly M. B. ze střelby na řidiče N., je z výpovědí obou obžalovaných naprosto zřejmé, že oba dva tedy R. B. i V. B. se chtěli vzdát, toto tvrzení jim samozřejmě nelze vyvrátit, a potom by samozřejmě i v případě prokázání, že M. B. střílel směrem na řidiče nešlo o zavinění ze strany obžalovaných V. a R. B., ale nepochybně by při této verzi muselo jít o exces ze strany M. B. Nelze totiž nevidět, že v žádném stádiu přípravy trestné činnosti ani v průběhu jejího provádění nedošlo k dohodě mezi obžalovanými v tom smyslu, že řidič bude zastřelen. Naopak v průběhu přípravného řízení i při hlavním líčení v roce 1978 totiž oba obžalovaní shodně uváděli a to již od doby kdy začali vypovídat v neprospěch M. B., že oni se v té fázi chtěli vzdát a nechtěli pokračovat v jednání, neboť viděli před sebou obrněný transportér, respektive "tank", jak to nazýval obžalovaný R. B. V této souvislosti také nelze přehlédnout tu skutečnost, že když byl vyslýchán jako svědek tehdejší obhájce

obžalovaného V [REDAKCE] B [REDAKCE] JUDr. Mrňavý, uvedl na přímý dotaz, že neví co bylo důvodem změny výpovědi V [REDAKCE] B [REDAKCE] dne 20.6.1978.

K dalšímu důkazu, o jehož kvalitě a objektivnosti zůstaly přes provedení rozsáhlého dokazování výrazné pochybnosti, je třeba uvést, že tímto důkazem se zabýval již Nejvyšší soud České a Slovenské federativní republiky ve zmíněném rozsudku, kde bylo vysloveno, že došlo k porušení zákona v neprospěch obžalovaných. Jde o znalecký posudek z oboru soudního lékařství prof. Tesaře a MUDr. Sobotky. K tomu je třeba nejprve uvést, že v citovaném rozsudku Nejvyššího soudu ČSFR bylo poukázáno na to, že u průstřelů těla řidiče autobusu nebyly zjištěny charakteristické znaky podle kterých by bylo možné určit vstřel, respektive výstřel. Dále se v tomto rozsudku uvádí, že znalci vypovídali, že takové určení je možné buď při výstřelu zblízka, tj. ze vzdálenosti 30-50 centimetrů nebo kdyby byla zasažená plochá případně silnější kost. Přitom se odkazuje na č.l. 878 a 889 spisu. Nejvyšší soud poukazuje ovšem na to, že v písemném posudku těchto znalců na č.l. 155-156 se uvádí, že jedna ze smrtelných ran, která měla být způsobená právě M [REDAKCE] B [REDAKCE] prochází prostředkem hrudní kosti, tedy kosti ploché o průměru 0,5 centimetrů a pokračuje do hloubky. Příčinu tohoto závažného rozporu měli tedy znalci vysvětlit. Současný senát krajského soudu tedy předvolal oba tyto znalce, zjistil však bohužel, že jeden ze znalců MUDr. Sobotka již v mezidobí zemřel, proto se k hlavnímu líčení dostavil pouze druhý znalec a to prof. Tesař, který však v té době již nebyl zapsán v seznamu znalců a proto musel být vzat znovu do slibu a současně byl poučen jako znalec ve smyslu § 106 tr.ř. Znalec prof. Tesař při hlavním líčení v roce 1992 však pouze konstatoval obsah znaleckého posudku, který je založen ve spise a pokud jde o rozpor, na který poukázal Nejvyšší soud ČSFR, uvedl, že zásada, o které se zmiňovali při svých výsledcích oba znalci v tehdejší hlavním líčení v roce 1978, tj. že vstřel a výstřel lze určit v případě, že je zasažená plochá nebo silnější kost sice platí, že však v tomto konkrétním případě byl průstřel hrudní kosti takový, že se nedalo rozpoznat

odkud střela směřovala. Uvedený rozpor se tedy vysvětlit nepodařilo. Další znalce ve věci nebylo možno přibrat, neboť nebyla k dispozici žádná fotodokumentace z pitvy, respektive pouze ta, která je založena ve spise a která je velmi nedostatečná. Senát krajského soudu požádal v tomto smyslu i Ústav soudního lékařství v Plzni o stanovisko, zda by bylo možné provést ve věci revizní posudek, odpověď však byla záporná s tím, že k reviznímu posudku není dostatek podkladů kromě jiného právě není dostatečná fotodokumentace pitvy. Když byl prof. Tesař jako znovu přibraný znalec dotazován u hlavního líčení v roce 1992 na to jakým způsobem probíhala pitva, uvedl kromě jiného, že pokud jde o úlomky střel z těla řidiče pana N█████, tak tyto byly vyjímány a byly předávány vyšetřovateli STB. Znalec rovněž uvedl, že kovové úlomky z těla poškozeného předávali vyšetřovateli hned v průběhu pitvy a že jejich označení neprováděli. Uvedl také, že si nepamatuje, že by viděl, že by ty úlomky někdo tam přímo při pitvě označoval. Na otázku prokurátora pak ještě znalec dodal, že oni jako znalci vyšetřovateli při vyndávání úlomků z těl poškozených neříkali odkud z jaké části těla jsou. Jméno vyšetřovatele, který byl přítomen u pitvy znalec neznal. K tomu je třeba dále uvést, že přesto že senát krajského soudu vyvinul maximální snahu, aby zjistil, který z vyšetřovatelů byl přítomen u pitvy řidiče J█████ N█████, nepodařilo se zjistit nic. Byli v podstatě vyslechnuti všichni žijící vyšetřovatelé, kteří na případu pracovali a všichni uvedli, že při pitvě přítomni nebyli, respektive jeden z vyšetřovatelů svědek S█████, který byl tehdy zařazen služebně v Plzni uvedl, že si nepamatuje, zda byl u uvedené pitvy přítomen. Z pitvevního protokolu, který je součástí znaleckého posudku z oboru soudního lékařství pak pouze vyplývá, že u pitvy byl přítomen vyšetřovatel STB, jeho jméno však není nikde v posudku ani nikde ve spise uvedeno a to přesto, že krajský soud vyžádal i kopii trestního spisu, ale ani zde nebylo jméno uvedeno, takže se nepodařilo zjistit, který z vyšetřovatelů byl tehdy u pitvy přítomen. Z výpovědi prof. Tesaře tedy vyplynulo, že úlomky střel z těla řidiče J█████ N█████ předávali nezjištěnému vyšetřovateli STB a ten zřejmě nebo pak někdo další prováděl jejich označení v tom smyslu odkud, tedy

z jaké části těla byly tyto úlomky vyňaty. V té souvislosti je třeba ještě upozornit na výslech svědka V[redacted], pracovníka Kriminalistického ústavu, který v tomto ústavu pracuje i v současné době. Tento svědek uvedl, že úlomky střel z těla řidiče N[redacted] obdržel v kanceláři svého nadřízeného, kterým byl tehdy pplk. JUDr. V[redacted] Č[redacted]. Dále svědek V[redacted] uvedl, že JUDr. Č[redacted] mu tehdy říkal, že jede z pitevny od MUDr. Tesaře, odkud přivezl obálky, kde byly vyňaté úlomky střel. JUDr. Č[redacted] měl být tehdy zástupcem náčelníka Federální správy veřejné bezpečnosti. Krajskému soudu se podařilo tuto osobu ustanovit a JUDr. V[redacted] Č[redacted] byl jako svědek také řádně poučen a vyslechnut při hlavním líčení konaném dne 1. února 1993. Potvrdil, že pracoval v uvedené době jako první zástupce náčelníka Federální správy VB a že pod ním byl i Kriminalistický ústav. Uvedl také, že pokud jde o pitvu řidiče N[redacted], takže u ní zcela určitě nebyl a že ani neví kdo tam byl, domníval se, že tam bylo někdo z Plzně. Když byla svědku JUDr. V[redacted] Č[redacted] předestřena výše zmíněná část výpovědi svědka V[redacted] na č.l. 427 spisu, uvedl k tomu svědek, že určitě žádnou obálku s úlomky střel v ruce neměl a dodal, že možná mu ji později ukazovali, ale že zcela určitě ji nedával panu V[redacted] ani nikomu jinému. Dále lze v souvislosti se závěry znaleckého posudku z oboru soudního lékařství poukázat i na vyjádření MUDr. K[redacted], dále svědka MUDr. M[redacted] i na svědectví dalších lékařů, kteří byli v průběhu hlavního líčení vyslýcháni a kteří vesměs vyjadřovali podiv nad tím, že ani u jednoho průstřelu těla řidiče N[redacted] nebylo možné určit vstřel a výstřel. Nedostatky zmíněného znaleckého posudku, který navíc trpěl jak bylo již konstatováno výrazným nedostatkem .fotodokumentace nebylo možno nijak odstranit, když krajský soud uvažoval i o možné exhumaci a případném novém posudku, avšak z vyjádření poškozené I[redacted] N[redacted], manželky zemřelého řidiče J[redacted] N[redacted], bylo zjištěno, že není k dispozici ani kostra zemřelého pana N[redacted], neboť jeho tělesná schránka byla spálena. Vzhledem k nedostatečné dokumentaci jak bylo již konstatováno Ústav soudního lékařství v Plzni uvedl, že nemůže provést zodpovědně revizi uvedeného znaleckého posudku a konečně prim. MUDr. H[redacted] K[redacted], přednosta Ústavu soudního lékařství při Fakultní nemocnici

v Plzni na dotaz předsedy senátu sdělila dne 17.3.1993 (č.l. 583 spisu), že pro určení směru střelby trupem je rozhodující vzhled střelných otvorů v kůži nikoliv nález na vnitřních orgánech. Podle vzhledu střelných otvorů v kůži, který může být doplněn mikroskopickým vyšetřením kůže lze určit, který z otvorů v kůži trupu je vstřel a který výstřel. Dále uvedla v tomto vyjádření, že pro posouzení této skutečnosti není podstatné z jaké vzdálenosti bylo střeleno a zda se jedná o střelbu z kulovnice ráže 7mm či ze samopalu ráže 7,62mm. I z uvedeného vyjádření tedy vyplývá, že zřejmě bylo možné určit při průstřelech těla tedy trupu řidiče N[REDACTED] vstřely nebo výstřely. Obdobně se k tomuto problému vyjadřoval jako svědek MUDr. V[REDACTED] M[REDACTED] (viz č.l. 593 spisu).

Dále je třeba podrobněji konstatovat průběh vyšetřovacího pokusu, který byl proveden s R[REDACTED] E[REDACTED] a který tehdy ukazoval jak mělo dojít k usmrcení řidiče N[REDACTED], neboť to jak tuto situaci popisoval obžalovaný R[REDACTED] E[REDACTED] je podle názoru soudu v rozporu se závěry znaleckého posudku z oboru soudního lékařství a navíc je třeba v této souvislosti poukázat i na výpověď svědka JUDr. Š[REDACTED] M[REDACTED], který tehdy působil jako jeden z vyšetřovatelů a vyslýchal právě R[REDACTED] E[REDACTED]. Pro stručnost je pouze třeba odkázat na jeho výpověď při hlavním líčení na č.l. 542 spisu, když kromě jiného uvedl, že si je jistý, že v posudku z oboru balistiky, který vypracovával Kriminalistický ústav, bylo uvedeno, že řidič byl zastřelen zepředu, tedy do prsou, tedy tak jak to ukazoval R[REDACTED] E[REDACTED] při vyšetřovacím pokusu. Když mu byla předestřena předmětná část znaleckého posudku na č.l. 716-718 spisu uvedl svědek M[REDACTED] že nedokáže vysvětlit jak je to možné, že skutečně v tomto posudku takový údaj o kterém on vypovídá není. Svědek také tvrdil, že má za to, že ještě před vyšetřovacím pokusem byl vypracován právě zmíněný posudek z oboru balistiky, kde měla být uvedena dráha střely a že právě s touto částí posudku měl seznamovat R[REDACTED] E[REDACTED] ještě před uvedeným pokusem. Jak je ovšem známo ve znaleckém posudku ani v celém trestním spise takovýto závěr nikde není uveden. Z fotodokumentace ke zmíněnému vyšetřovacímu pokusu

na č.l. 777 spisu a to konkrétně z fotografie č. 6 názorně vyplývá v jaké poloze měl být řidič J. N., když na něho měl M. B. vystřelit smrtící výstřel. Pravá ruka řidiče autobusu je přehozena přes opěrku sedadla řidiče a řidič tedy měl být ke střelci otočen šikmo pravým bokem. To také vyplývá z legendy k fotodokumentaci na č.l. 774. Na fotografii č. 6 je rovněž ukázán směr letu střely, která měla vniknout do těla řidiče J. N. v oblasti hrudní kosti a způsobit mu smrtelné zranění. Když senát krajského soudu při hodnocení jednotlivých důkazů srovnal to co je zachyceno na fotografii č. 6 na č.l. 777 spisu a část znaleckého posudku z oboru soudního lékařství označenou písmenem B, otevření dutiny hrudní, zjistil, že tyto dva důkazy jsou v rozporu. Znalci totiž uvedenou smrtelnou ránu popisují tak, že pronikla uprostřed hrudní kosti dovnitř dále do osrdečníku a dále že vnikla do okraje středního laloku pravých plic, kde byl nalezen zbytek pláště projektilu a pak že vnikla do horního okraje pravé komory do plicnice. Z uvedeného je zřejmé, že jestliže popsaná rána pronikla uprostřed hrudní kosti do těla řidiče N., mohla jen velmi těžko zasáhnout střední lalok pravých plic a to za situace, kdy řidič N. byl ke střelci natočen tak jak to vyplývá z předmětné fotografie.

Vzhledem k výše uvedenému pak zůstává zcela nepochopitelné proč při zadání znaleckého posudku Kriminalistickému ústavu v Praze nebylo požadováno i zkoumání právě sedadla řidiče, kde byly evidentní vstřely, případně průstřely. K tomuto problému se jako znalec vyjadřoval i již zmíněný A. V., pracovník Kriminalistického ústavu. Nedovedl samozřejmě vysvětlit proč se ústav v posudku blíže nezabýval sedadlem řidiče a uvedl dále, že průstřely na opěradle sedadla řidiče nasvědčují tomu, že byly vedeny z přední části dozadu a dále uvedl, že šlo o nestabilizované střely, které před tím než narazily do sedadla, musely narazit ještě do jiného předmětu. Uvedl, že nemůže vyloučit, že předmět, do kterého mohly před tím střely narazit, mohlo být i tělo řidiče. Pokud jde o otázku proč se v posudku nezabývali sedadlem řidiče, tak uvedl, že podle jeho názoru průstřely sedadla řidiče neodpovídaly průstřelům v jeho těle.

I tuto nejasnost se pokoušel senát krajského soudu odstranit tím, že vyžádal doplněk ústavního posudku v tomto smyslu, ten však vyzněl tak, že na otázky, které byly soudem ústavu položeny nelze pro nedostatek podkladů odpovědět. Konkrétní závěry jsou dokumentovány na č.l. 538- 539 spisu. Šlo především o snahu zodpovědět na otázku, zda průstřely v opěradle sedadla řidiče autobusu odpovídaly některým průstřelům v těle řidiče J. N. Takovéto zjištění by samozřejmě mohlo mít zásadní význam, neboť jak bude ještě níže uvedeno, část svědků z řad vojáků tvrdila, že v době zahájení střelby ze strany vojsk pohraniční stráže ležel již řidič na volantě a jiná část naopak tvrdila, že polohu řidiče vůbec nebylo vidět. V této souvislosti je třeba poukázat na další důkaz a to na fotografii č. 19 a č. 20 na č.l. 694 původního spisu, kde je dokumentováno právě opěradlo sedadla řidiče. Na fotografii č. 20 jsou dokonce vidět určité tmavé skvrny na opěradle a to poblíž průstřelů a ani ty tehdy nikdo nezkoumal. Nepodstatná není ani fotografie na č.l. 695 spisu a to fotografie č. 23, ze které vyplývá, že původně byl i na opěradle sedadla řidiče potah, což není zřejmé z fotografií, které byly shora citovány, tedy z fotografií č. 19 a 20. Pokud by samozřejmě skvrny na opěradle sedadla řidiče zachycené na fotografii č. 20 na č.l. 694 spisu byly skvrnami od krve, podpořilo by to výrazně tu verzi, že řidič byl zasažen zepředu v době, kdy řídil, tedy nikoli v době, kdy ležel na volantě. Uvedenou skutečnost však nelze v současné době již nijak bezpečně prokázat. V souvislosti s průstřely uvnitř autobusu zůstaly také nevysvětlené průstřely, které jsou evidentně způsobené broky a které jsou patrné v sedadlech uvnitř autobusu určených pro cestující a které směřují nepochybně zepředu dozadu. Nikdo z obžalovaných ani nikdo jiný nevysvětlil v jaké fázi a proč by mělo být tímto směrem stříleno, nepochybné je pouze to, že průstřely těchto sedadel byly způsobeny v době, kdy na nich studenti samozřejmě již neseděli.

Poslední okolností, která zůstala nevysvětlena ve znaleckém posudku Kriminalistického ústavu, byla pak okolnost proč nebyly zjišťovány na průzoru obrněného transportéru otěry olova a to k potvrzení toho, že obžalovaní stříleli směrem na obrněný transportér, případně i brokovými náboji. K této okolnosti byl vyslechnut jako znalec ing. Jaroslav Dědeček, pracovník Kriminalistického ústavu, který se rovněž tehdy podílel na vypracování uvedeného znaleckého posudku. Tento při výslechu uvedl (viz č.l. 597), že pokud jde o otěry olova ve stopách na obrněném transportéru, tak nebylo možno toto jednoznačně prokázat, neboť barva na obrněném transportéru obsahuje rovněž olovo a proto byla chemická reakce na otěry olova neprůkazná. To se rovněž uvádí v původním posudku. Na otázku zda prováděl stejným způsobem zjišťování přítomnosti olova i na průzoru obrněného transportéru, který je z neprůstřelného skla a který je označen písmenem A v předmětném posudku, tento znalec uvedl, že dnes bohužel po té době neví zda na tom skle dělal nebo nedělal předmětnou chemickou reakci. Vyslovil domněnku, že kdyby uvedenou zkoušku dělal a pozitivně by zjistil přítomnost olova, tak by to do posudku napsal, takže z toho vyplývá, že buď na tomto skleněném průzoru chemickou reakci nedělal, zkrátka si na to nepamatuje a nebo ji dělal a nebyl tam pozitivní nález. Nakonec také uvedl, že není možná ani vyloučeno, že i to sklo mohlo obsahovat olovo, to ovšem nemohl potvrdit. Tolik tedy ke znaleckému posudku Kriminalistického ústavu v Praze.

Pochybnosti dále vzbuzuje i provádění ohledání místa činu, které bylo zřejmě nedostatečné, když z jednotlivých výpovědí některých svědků vyplývá, že jednak jim bylo bráněno v přístupu na místo a jednak na ohledání místa činu, kde došlo k zadržení obžalovaných bylo velmi málo času a řada stop již nebyla k dispozici. Pro stručnost stačí odkázat na podrobné výpovědi svědků P[REDAKCE], E[REDAKCE] a K[REDAKCE] na č.l. 544-548 protokolu o hlavním líčení a 436 protokolu o hlavním líčení.

Dále je třeba se zabývat otázkou, zda v době kdy měli začít vojáci pohraniční stráž střílet proti autobusu, byl řidič autobusu již mrtev tedy zda v té době respektive ležel již na volantu nebo zda normálně řídil autobus. I tady již z původních výpovědí vyslechnutých vojáků vyplývá, že někteří z nich uváděli, že dovnitř autobusu bylo vidět a že tedy viděli někteří z nich siluetu postavy řidiče s tím, že v době střelby již tento ležel na volantu, jiní naopak uvádějí a to například svědek V [REDACTED], že dovnitř autobusu vůbec vidět nebylo. Krajský soud se pokoušel zjišťovat od metrooologického ústavu jaké počasí v té době bylo ve vztahu k tomu, aby bylo zjištěno jaká byla viditelnost. Zpráva k této skutečnosti je založena ve spise, je však taková, že nemůže bezpečně odpovědět na otázku, zda přímo na místě zadržení autobusu byla viditelnost dobrá nebo nikoli, či zda tam byla mlha, neboť to nemohl nikdo z pracovníků ústavu vyloučit, protože místo zadržení autobusu se nacházelo velmi blízko vodní nádrže. K provedení vyšetřovacího pokusu k otázce zda bylo či nebylo vidět dovnitř autobusu na postavy, které v něm byly, se senát krajského soudu postavil negativně a tento důkaz odmítl právě z toho důvodu, že by nebylo možné navodit stejné podmínky ohledně viditelnosti jaké byly kritickou noc. K výpovědím svědků ze strany nebo z řad vojáků příslušníků pohraniční stráže je v této souvislosti třeba ještě uvést, že vlastně nebylo bezpečně zjištěno kdo dával instrukce ke střelbě, nebylo vůbec zjištěno kdo dal povel ke střelbě, nebylo zjištěno kdo a kdy a kolikrát měl střílet z autobusu, když proti shodným tvrzením obžalovaného V [REDACTED] E [REDACTED], že nikdo z nich nestřílel tak jak na tom setrval při posledním hlavním líčení, jsou některé výpovědi svědků, které tvrdí, že první skutečně stříleli lidé z autobusu tedy únosci, naproti tomu však svědci S [REDACTED] a H [REDACTED] uvedli, že nemohou potvrdit, že by první výstřely vyšly z autobusu, když svědek S [REDACTED] uvedl, že z autobusu střelbu neslyšel a svědek H [REDACTED] uvedl, že neví.

Nejasnosti zůstaly i ohledně otázky odvozu řidiče a jeho příjmu, respektive jeho ohledání v Chebské nemocnici, kde existují rovněž různé výpovědi, když v rozporu jsou především výpovědi svědka MUDr. I. [REDAKCE] na straně jedné a vojína P. [REDAKCE] na straně druhé. Tento rozpor však nelze považovat za podstatný při posuzování této trestní věci. Konečně je třeba poukázat ještě na poslední nejasnost, respektive tedy okolnost, která rovněž zpochybňuje objektivitu a kvalitu vyšetřování trestné činnosti právě pokud jde o druhou fázi jednání obžalovaných po propuštění studentů. Je to totiž okolnost, o které vypověděl jako znalec pan A. [REDAKCE] V. [REDAKCE], když byl podruhé předvolán k výsledku ke zdejšímu soudu a kterou potvrdil také svědek pan T. [REDAKCE], což je rovněž pracovník Kriminalistického ústavu, který v ústavu pracoval i v roce 1978 a to jako technik, konkrétně jako fotograf. Oba jednoznačně potvrdili, že krátce po začátku vyšetřování této trestné činnosti se na místě kde došlo k zadržení autobusu prováděl vyšetřovací pokus samozřejmě za účasti vyšetřovatele, při kterém se právě prověřovalo zda bylo či nebylo z místa obrněného transportéru vidět dovnitř přibližujícího se autobusu. A. [REDAKCE] V. [REDAKCE] uvedl k této okolnosti na č.l. 594 protokolu o hlavním líčení, že si na tento pokus dobře pamatuje, že byl prováděn v noci a že fotografování prováděl právě technik J. [REDAKCE] T. [REDAKCE]. Uvedl dokonce, že si pamatuje, že viditelnost se zkoušela na vzdálenosti asi 30, 20 a 10 metrů a že ze všech těchto vzdáleností byla silueta postavy řidiče vidět. Uvedl také, že u toho byl v každém případě nějaký vyšetřovatel z Prahy a že to mohl být vyšetřovatel jménem K. [REDAKCE]. Svědek T. [REDAKCE] při svém výsledku potvrdil, že takovýto pokus se skutečně prováděl (viz č.l. 621-623 spisu). Uvedl, že vyhotovil z tohoto pokusu fotografie a ty že všechny předal včetně negativů. Dále svědek popisoval praxi při předávání fotografií případně i při předávání negativů. Potvrdil také, že proti autobusu se v době konání vyšetřovacího pokusu nesvítilo, neboť obrněný transportér stál napříč silnicí a potvrdil, že svítil autobus a že potom možná se svítilo i uvnitř autobusu nebo mohlo jít o světlo z palubní desky, to

ovšem nevěděl určitě. Na otázku, zda při uvedeném pokusu bylo vidět dovnitř autobusu, tedy konkrétně toho řidiče případně jiné osoby uvedl, že to neví. Na základě těchto výpovědí vyžádal krajský soud z kriminalistického ústavu další důkazy a ty jsou založeny na č.l. 637 soudního spisu. Ze zprávy z 26.5.1993 pak vyplynulo, že dokumentaci, která se zřejmě týkala uvedeného pokusu, měl převzít npor. V [] a dále pak npor. K []. Oba tyto bývalé příslušníky státní bezpečnosti krajský soud ustanovil a později také vyslechl při hlavním líčení jako svědky, oba však uvedli, že si na zmíněný vyšetřovací pokus nepamatují a že si nepamatují ani na to, že by přebírali uvedené materiály, které jsou citovány ve zprávě na č.l. 637 spisu. Je třeba pouze doplnit, že v trestním spise ani v kopii trestního spisu, kterou si soud vyžádal ani v žádných dalších materiálech, který krajský soud žádal od Ministerstva vnitra, od Kriminalistického ústavu, případně od různých archivů, nebyly zjištěny žádné dokumenty k tomuto vyšetřovacímu pokusu.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že i přes rozsáhlé dokazování kdy krajský soud vyčerpal všechny důkazní prostředky, se nepodařilo rozptýlit výrazné pochybnosti ve vztahu k tomu, zda skutečně obžalovaní nebo i M [] B [] zavinili smrt řidiče J [] N []. Nebyla tedy nepochybně prokázána přímá příčinná souvislost mezi smrtí řidiče autobusu a jednáním obžalovaných, když o průběhu akce, která následovala po propuštění studentů z autobusu, jsou značné pochybnosti. V žádném případě nelze vyloučit jinou variantu než tu, která byla uvedena v obžalobě krajského prokurátora, tedy nelze vyloučit, že k usmrcení řidiče J [] N [] došlo pouze střelbou vojáků pohraniční stráže. Na druhé straně však samozřejmě provedenými důkazy v žádném případě nebyla vina těchto vojáků, kteří stříleli proti autobusu, prokázána, když navíc samozřejmě nebyla ani předmětem dokazování, neboť nikdo z těchto nebyl také obžalován. Přesto soud prováděl všechny dostupné a proveditelné důkazy i v tomto směru, neboť samozřejmě otázka smrti řidiče byla stěžejním

problémem v této trestní věci, avšak je zřejmé, že zvláště po době, která uplynula od spáchání trestné činnosti, nebude již možné otázku smrti řidiče jednoznačně vysvětlit. Proto nezbylo než tuto závěrečnou fázi jednání obžalovaných pominout, neboť nebyl dostatek důkazů k tomu, aby bylo možno jednoznačně rozhodnout bez jakýchkoliv pochybností o vině obžalovaných v tomto smyslu, což se týká samozřejmě i otázky poškození autobusu, což přímo souvisí právě se závěrečnou fází jednání obžalovaných těsně před zadržením. Obžalovanému V [REDACTED] B [REDACTED] a samozřejmě ani R [REDACTED] B [REDACTED] nebylo tedy prokázáno jakékoli zavinění na smrti řidiče J [REDACTED] N [REDACTED] a jelikož nebylo možno prokázat ani to, že by někdo z nich konkrétně mířil na konkrétní vojáky pohraniční stráže, a to v případě kdy autobus stál u prvé hraniční závory jak na to bylo již dříve poukázáno, když jejich subjektivní vztah k tomu zda bude někdo z vojáků zasažen či nikoli, byl nanejvýš lhostejný, nemohl krajský soud kvalifikovat jednání obžalovaných jinak než tak jak je to uvedeno ve výroku tohoto rozsudku. Závěrem k této části nezbyvá než shrnout, že krajský soud při hlavním líčení zjistil, že dokazování, které se týkalo především otázky usmrcení řidiče J [REDACTED] N [REDACTED] a dále i otázek, které se týkaly průběhu jednání po propuštění studentů z autobusu, nebylo provedeno zcela objektivně a nebylo provedeno ani kvalitně, takže z důkazů, které se týkaly této fáze jednání, nebylo možno bez jakýchkoliv pochybností vycházet.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do osmi dnů doručení jeho písemného vyhotovení a to k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

V Plzni dne 7. prosince 1993

Předseda senátu:

JUDr. Eduard W i p p l i n g e r
v.r.

Za správnost: Činatllová

